

Горан Ж. КОМАР

ТЕСТАМЕНТ СИМА МИЛУТИНОВОГ ИЗ РОДА МАГАЗИНОВИЋА

ТОПЛА (Предиван), 10. МАРТ 1743.

Симо Милутинов, по ђеду Томашу називан и Томашевић, потекао је из Сливнице код Требиња (Површ). Тамошња парохијална црква посвећена је Св. Клименту. Симо подвлачи укуп својих старих на Тројичној главици у Волујцу, селу које лежи на граници предјела Шума и Површ. Уз стрица Сладоја, учесника у Морејском рату и врло активног трговца на суву и на мору, похваљиваног од генералног провидура, стицао је велики иметак у Херцег Новом. Био је један од двојице главних прокуратора код градње Саборне цркве Св. Вознесења Господњег на Топлој (освећене 1713), а такође и први трибутарни капетан Топалске комунитаци (1718/19), бранилац слова дужедевог дукала о заснивању комунитаци од млетачке установе сердара и узурпатора те дужности. Имао је сина који је преминуо млад и три кћери удате за српске угледнике Ћиријака Митровића у Задру, Луку Ћеловића у Рисну и Васиља Војновића у Новом. Све три је надживио.

Године 1742, на Предивану, исписао је ову својеручну опоруку¹ која и обимом и величином дарова Православној Цркви превазилази све друге у историји Херцег Новог. Припадници његовог рода били су везани за Херцег Нови, а опорука открива веома неочекиване развојне линије овог сливничко-топалског рода. Тако, на примјер, Жарковиће, о којима је писано да су потекли из Срђевића у Гацку. Јово Митров, познати писар Топалске комунитаци, је синовац Симов. Јован Данилов Рајовић, игуман манастира Савина који се упокојио под Пираном сабирајући средства за градњу Велике савинске цркве, је Симов братучед. Симо је сахрањен испред Мале Светоуспенске цркве манастира Савина. Опоруке је у цјелости прочитао топалски писар Јово Митров над Симовим одром на Предивану 1743. године. Симова стојна кућа, са низом пратећих зграда, лежала је на платоу Предиван у близини Саборне цркве Св. Спаса

¹ У краћим изводима опорука је објављивана у: Горан Ж. Комар, Значајни родови Херцег Новог, књ. I, Магазиновићи и Јовановићи, Подгорица, 2011, 70-80

на Топлој на коме је, према предању, постојао манастир Св. Димитрија. Стриц Сладоје се закалуђерио и понио име Симеон, а други стриц бијаше отац Елефтерије.

Овај тестамент помиње се од стране правних насљедника капетана Сима све до последње четвртине 18. вијека. Поводом судског спора са његовим извршиоцима, као и од стране старјешина манастира Савина који су тек у то доба дошли у прилику да преузму добра која је капетан одредјелио Савини.

Може се рећи да је породица Сима Милутиновог, првог трибутарног капетана Топалске комунитаци, себе уградила у темеље модерног Херцег Новог веома значајним учешћем у заснивању и одржању овог историјског језгра.

Тестамент је исписан у књизи картонских корица већег формата која се чува у фонду Политичко-управни Млетачки архив, у Архивском одјељењу Херцег Нови Државног Архива Црне Горе. У истоме фонду чувао се и службени препис на италијанском језику али је пропао.

Првим капитулом своје велике опоруке Симо одређује да се упока код цркве Успенија Пресвете Богородице на Савини гдје су му покопани брат и фамилија.

Да погледамо сада, према опоруци, шта је све и гдје оставио Симо Милутинов Српској Православној Цркви на новскоме опсегу.

У селу Сушћепан, Симо М. Томашевић располаже једном кулом и кућиштином, те баштином Смоковац под Зиринама. Овдје је у средини 18. вијека лежало неко мало насеље у којему је живио отац Максим (Вучковић) који је вршио дужност топалског вицепароха. Ранији власник овога посједа био је Ђуро Томанов Лучић, звани Танбурић. Ове су баштине лежале на три мјеста *"...два канпа и неке пертике како дићараје у иструменту и на катастику и на фештиду сонра провидура Бенба, потврђена з декретом ђенераловијем"*. Баштину коју је купио у Танбурића оставио је Симо Саборној цркви на Топлој за вјечни помен стрицу Симеону и свој и фамилије покојне Маре и Александра, Јане и Марије и Стане и Анђе. Цркви на Топлој коју је градио оставио је и кандило *"што је пред њом од латуни мушабакли, ђе буде ста(в)љена у цркву да се намјести пред њом исто кандило да гори непрестано..."*

Топалској цркви оставио је Симо иконе:

Позлаћену велику што је на њој шест празника Христовије и архистратиг Михаил и Гаврил и Свети Георгије и Димитрије

Икону Чудеса Светога Димитрија што је около позлаћена

Икону што је у коноби у церној сважи Јелисавета

Московску около позлаћену Свети Илија на колесницами

Московска, Убрус Христов

Ове иконе оставио је за помен покојнога оца Милутина и покојне

мајке Гроздане и стричева Елевтерија, Војина и брата му Ивана.

Симо Милутинов оставио је топаљској цркви двије бутиге и конобу *"што је све под једним кровом и мало врта што је под истијем бутигам под пенчерима"*. Ове су зграде купљене у домаћице покојнога Станише Томова и покојне Маре.

Топаљској цркви оставио је Симо двјеста дуката. Затим, једно пило. Упозорава Симо да се бутиге никада не продају, као ни коноба нити да се може предати у залог.

Трећим капитулом Симо оставља баштине у Мокринама. У овом планинском селу, у одломку Црљено брдо, посједовао је кућиштину и појату, као и баштине Радића врт и Путишин до. Радића врт је баштина која се помиње у старим савинским *"вештидама"*. У истоме одломку Симо је посједовао зграду, кућиштину, појату, и баштине Врти и Улиште. То је све остављено манастиру Савина уз једну икону *"велику позлаћену Архистратига Гаврила, јоште другу икону московску оковану Образ Христов, ову да метну у ни церкву на Топлу у Светога Николе"*. Баштине и иконе за вјечни помен стрица Симеона, родитеља и фамилије. У непосредном фамилијарном оквиру Симовом калуђери су били стричеви Елевтерије и Симеон.

Манастиру Савина оставља Симо бутигу велику ђе је стајао Јово Жарковић и Митар Павковић да се половина прихода утроши да поју саландари.

Баштину која лежи у Црљеном брду, купљену у мајора Ђура Кайћа, оставио је цркви Светог Сергија и Вакха на Подима *"да се даду све карте од исте земље прокурадурима који у оно доба узбуду церковни од исте церкве Серђеве и да тразлатају с мога имена на церковно у камари новској..."*

У Доњим Мокринама, у Пониквама, Симо је држао посједе чији је ранији власник била жена Николе Вукадиновића, кћер Јакоба Мечића.

У Кутима, баштине Орашје и баштине Под Грудом, претходног власника Јова Симонова Висковића из Пераста и Пала Арбанаса оставио је Симо цркви Свете Госпође у Кутима.

Седмим капитулом Симо одређује *"Што је икона да буду дате по церквама оне што сам уписао што је на Топлу и на Савину а оне што су још да се даду како ође пишем доље Икона 1 московска позлаћена около Св. Тројица у мојој камари подајте је у цркву Св. Тројице Под Планину прокурадуром о церкве који су, и 1 једна икона московска Успеније Пресвете Богородице што је у портику додајте је у цркву Успенија Пресвете Богородице у Мојдежу, једна 1 икона позлаћена около Богородица с младенцем подајте је у цркву Госпоину на Бијелу, ова је у мојој камари, једна 1 икона московска што је у коноби Образ Светога Николе ову подајте у цркву Светога Николе у Баошиће."*

На Топлој, мјесту у којем је живио, на Предивану, Симо је посједовао кућу, коњушницу, кужину, пивницу, двије авлије, вијате, брашњени млин

и баштину која се простирала од потока до пута од Бајера. Ова баштина је купљена од конфидената жене и дјецe Мата Лазова, и касније, у Ивана Гаврилова Иванковића. Иван Иванковић је свој посјед држао на дуг у Ника и Луке Станишина. На овоме предјелу Симо је посједовао воћњаке и винограде. Читаво ово парче земљишта десетим капитулом опорукe, оставио је Симо Милутинов *“...ништијем и јубогијем, слијепијем. Ромијем, кљастијем, сакатијем, сиротијем који ништа не имаду и робовом христјаном који се нема су чиме искупити из агаранскијех руках и ђевојкама сиротам...”*

На Сушћепану, држао је Симо Полачу и куће. Капитулом једанаестим од је одредио знатна блага у овоме селу Панту, Тому и Шћепану Виунову. То се сигурно односи на Полачу кула, гдје су и стајали синови овога Виуна. Али, Симо оставља и остале кућиштине, појате и гумно и земљу око кућа и изнад и испод кућа, што је најприје инвестао власништво покојнога Павла и мијењао са Вучићем Видићем и у истога докупљивао. На овоме предјелу посједовао је доста воћака. Све то је оставио Јовану Радову, своме донду и његовим синовима, али уз наредбу да не дижу Панта и Тома и Шћепана. Истоме је оставио трећи дио млина брашњенога у Татар Башти на Топлој, Јакши Дубљевићу и браћи Зубановић. Затим, истоме Јовану три иконе: Благовјештење, У црној сважи Света Екатерина, Московска позлаћена околo, Архистратиг Михаил. Овоме Јовану оставио је посебну бутигу на Топлој, а када изучи занат да му се да сто дуката.

Дванаести капитул посвећен је стрини, калуђерици Настасији, којој није био наклоњен. Оно што је важно за савински манастир, Симо је на Топлој, негдје близу Саборне Световознесењске цркве, посједовао велику бутигу и магazine, авлицу, кухине, баштину и врт. Тринаестим капитулом одредио је да ова велика бутига у којој живи Глигор Павковић буде власништво фамилије. Овдје је било лоза, одрина, наранача и једна кухина.

Четрнаести капитул се односи на велику бутигу коју су држали Јово Жарковић, топаљски канцелар и Митар Вујадинов Павковић са Пода. Да и она стоји као Глигорова. Овим капитулом обавјештава да је Митар уоргачио Мирковиће *"собом у мојој бутизи"* те да му је Митар дао прву од двије рате његовог каведала послије раскида ортаклука, да 22. априла рок да преда остатак. *„Ставио би кога у бутигу с оно каведала, а ако он не би успио да ставе кога прокуратори“*. Овај капитул помиње стрица, јеромонаха Елевтерија. Такође, у Топлој, магазин на обали, још једну велику бутигу.

Управо пегнаестим капитулом оставља својим унуцима, Митру и Лександру, синовима конте Васиља Вујновића, а његове кћери Ане², Магазин који

² У Светом и божанственом Општем листу Тврдошко – савинском лежи једна биљешка о скромномe дару Јане Васиљеве Кнежевића манастиру Савина, из које се види да се Јана упокојила септембра 1733. године – лист 78.

је купио у ереда Кандомениги Нери. Симо је, дакле, своју Ану удао за конте Васиља (†1774). Из тога брака рођени су Димитрије и Александар Војновићи. Васиљ је касније имао другу жену Гарофалу и с њом изродио њихову полубраћу знаменитог Ђорђа (Ђура) и Јована. У Архиву манастира Савина чува се књига крштених савинске парохије коју је устројио архимандрит гроф Нектарије (Љубибратић), а која је започета половином 18. вијека. У њој се налази и упис јеромонаха Софронија (Видаковића) о крштењу Ђорђија Војновића: "*Родилсја младенец Георгије от отца именов Васиља Кнежевића и матере Гарофале, крстилсја и миропомазалсја чрез мене јеромонаха Софројина Савинца. Воспријемник бил Михаил Турлино, 8. маја 1760*".³ Дакле, Васиљ је касније имао другу жену која је родила знаменитог Ђорђа Васиљевича Војновића.

Шеснаестим капитулом Симо Милутинов унуку Алекси, сину Луке Ђурова Ђеловића из Рисна и сину покојне му кћери Марије, оставља сто и двадесет дуката.

Седамнаести капитул посвећује сестрићима, синовима Илије Цвијетовића, Јову и Нику, по двадесет дуката, као и њиховој сестри Јани, удатој за Тома Ђуковића, десет дуката.

Помињање Симових "братучеда"⁴ отвара низ специјалних питања. Дакле, веома озбиљна питања мушке линије топаљских Магазиновића. Најприје, осамнаестим капитулом, помиње Жарковиће, Јова, Аћима, Нектарија и Васа којима додјељује по десет дуката. "Јоште Јову и Аћиму, ако дође овамо и Васу, немајући мјеста у вароши свога зато остављам им мјесто ђе смо ми кћели градити почели зид на Дервиштици и оно врта..." Јово Митров је заиста припадао роду Магазиновића. Наиме, 1716. године, поменут као Јово Магазиновић из Топле, декретом провидура Ема постављен је за капетана у резервном саставу, на мјесто умрлог оца Митра, са платом од четири дуката⁵. Да ипак овдје наведем још један доказ. Канцеларији ванредног провидура наступио је молбом за додјељивање земље Јово Митров Жарковић речени Магазиновић са Топле. Он је молио земљу на Ђурђевом Брду⁶. Провидур З. Гримани је удовољио 19. августа 1734⁷.

Деветнаести капитул помиње братучеде Јововиће. Богићу оставља десет дуката, синовима покојнога Илије Јововића десет, Николи такође десет. Овај податак, посматран у свијетлу доказа о припадности Симових "братучеда"

³ Књига от крштења парохије савинске у манастиру Савина, стр. 5

⁴ Патријарх Павле, Да нам буду јаснија нека питања наше вере том I, тр. изд., Београд, 2008, 317. Закључује на темељу исцрпног прегледа литературе: браћа од стричева.

⁵ АХ, ПУМА, фасц. IV/2, бр. 11, 4. Такође, низ доказа у другим исправама Млетачког архива у Херцег Новом. Свештеник Саво Накићеновић пружа, међутим, обавјештење да су топаљски Жарковићи у Нови стигли из Срђевића (Гацко): С. Накићеновић, Бока, 1913, 266.

⁶ У опсегу Суторине, близу Солила.

⁷ АХ, ПУМА, књ. 42, 204

Жарковића, тражи веома озбиљно истраживање. Саво Накићеновић је, поред познатог предања породице о поријеклу од Балшића, помињао знаменитог Богића Стратимировића, а као првога у Нови сишавшег, Илију Богића⁸. У исправама Млетачког архива у Херцег Новом, они се увијек помињу као Јововићи - Стратимировићи. Никола Јововић Статимировић поднио је канцеларији ванредног провидура у Новоме увјерење Топалске комунитади од 12. фебруара 1750. да пет фамилија Јововић – Стратимировић, поријеклом из Требиња, које данас живе на Топлој, уживају повластице ослобађања плаћања државне даће⁹. Овим капитулом Симо Милутинов упућује на још једну важну ствар из новске историје: "*Ђакону Данилу сину мога покојнога братучеда Јована Рајовића који је на Савини десет дуката корентије о(д) Далмације, Стефану сину покојнога Лазара Рајовића¹⁰ мога братучеда који учи у Јова Рајовића десет дуката корентије о(д) Далмације*". Поменути ђакон Данило је, најприје, знаменити савински игуман архимандрит Данило Јоанорајовић који се упокојио 1789, под градом Пираном, сабирајући прилоге за подизање Велике савинске цркве. Симо Милутинов имао је и стрица Јована Радова. Види се то из купопродајног уговора од 17. априла 1742. године¹¹.

Симо Милутинов помиње и братучеда Раја Даниловића, као и Драгутина Петрова. Њима оставља десет дуката. Данило Јованов Рајовић који је на дужност игумана манастира Савина наслиједио архимандрита Никанора Љубибратића умрлога 24. маја 1768. Носилац је главних послова око подизања Велике манастирске цркве. На сабору манастирске братије 26. јануара 1775.

⁸ Саво Накићеновић, *Бока...*, 257

⁹ АХ, ПУМА, књ. 22, 51. Такође: Дејан Медаковић, *Манастир Савина*, Београд, 1979, 29

¹⁰ "Ноте од соли државе Новске" укључују Рајовиће у Требесину. У попису глава фамилија из 1758. на ред. мј. 6. Томо Рајовић са четворо укућана; 1763: на ред. мј. 41. фамиља Тома Рајовића са пет укућана; 1771: на ред. мј. 30. Лазар Рајовић са пет укућана; 1777: на ред. мј. 28. Лазар Томин са шест укућана. Будући да Симо Милутинов 1742. помиње покојнога Лазара Рајовића, може ли му ово бити унук? Знаменити архимандрит савински Леонтије (Аврамовић) кандидат приморских Срба за архијереја у Боки и Далмацији, чија је свештеничка фамилија стајала управо у Требесину, потписивао се и као "Рајович" – Горан Комар, *Херцегновски ћирилични пописи (1750-1826)*, Херцег Нови, 2011, 31-34, 38; 105-106. Данило Јованов Рајовић који је на дужности игумана манастира Савина наслиједио архимандрита Нектарија Љубибратића упокојеног 24. маја 1768, носилац је главних послова око подизања Велике манастирске цркве. На сабору манастирске братије 26. јануара 1775. одређен је да скупа са игуманом Никанором Богетићем пође у Венецију да од Дужа ишту допуштење за градњу цркве. Дужд је издао одговарајући дукал 25. јула 1776., а већ 17. новембра архимандрит Данило је дао да се код власти у Котору начини копија дукала. Манастир је, путем оца Данила изразио захвалност провидури прикладним поклоном. Савински калуђери су тражили допуштење за обнову и проширење цркве а упустили су се у градњу крупне и раскошне нове грађевине. Неуморно је архимандрит сабирао прилоге за цркву и у тој се жртви упокојио у Пули 23. новембра 1789. године. – Д. Медаковић, *Манастир Савина. Велика црква...*, 23, 24.

¹¹ АХ, ПУМА, књ. 21, 80

одређен је да скупа са игуманом Никанором Богетићем пође у Венецију да од Дужа ишту допуштење за градњу цркве. Дужд је издао одговарајући дукал 25. јула 1776, а већ 17. новембра архимандрит Данило је дао, да се код власти у Котору, начини копија дукала. Отац Данило је изразио захвалност провидуру прикладним поклоном. Савински калуђери су тражили допуштење за обнову и проширење цркве и упустили су се у градњу крупне и раскошне нове грађевине. Неуморно је архимандрит сабирао прилоге за цркву и у тој се жртви упокојио у Пули 23. новембра 1789. године¹².

Двадесетим капитулом открива се кућа у граду купљена у браће Мештровић. Он је ову кућу уредио и оправео.

Двадесет трећи капитул одређује продају баштина на Каменоме, на Лећевишту, а купљених у Петра Реметића и Тома Бакочевећа.

У Кутима, на предјелу "Под Грудом", посједовао је и баштине претходног власника Пала Арбанаса и Ђура Каића. Двадесет четвртим капитулом баштину у Кутима „Под Грудом“ које су у "катастику староме" гласиле на Јова Симонова Висковића из Пераста а у Бадоевром на покојнога Сладоја, продао је Пале Арбанас зет Јова Симоновића. Баштине леже на предјелу Под Грудом и у Орашју, величине два и по кампа. Симо је предвидио да дио стоји у фамилије а дио да се прода.

Двадесет шестим капитулом одређује продају покућства.

У наредним капитулима, Симо Милутинов помиње своје трговачке књиге и доста детаљно их описује, а то може бити од значаја за изучавања свакодневног живота у Драчевици под млетачком управом.

"Што је у кому дућану алити бутизи с ортацима мога каведала све је уписано на једному либру у шкритури повелико либро и дебело у карти брегамини околo а унутра карта реал з двора сењано године 1701 почето писати на њему..." (XXVII капитул).

Тридесет првим капитулом описује *"једно либро у шкритури писано од моје руке што је у карти брегамини а унутра карта реал што смо ће купили баштина..."* *"И у исто мјесто у коноби под волтом у шкритури свезан један мац повелики књигах и завите у карту модру и свезано пак опет стављено и завито у један таважул које су све карте о свакога мјеста од баштина и кућа и бутига и магазина све уједно и подписано на свакој напосе која је о шта и све тврђе што су чињене и куповано инфештиде инштрументи и декрети што је потврђено од карика ђенералиција свака ствар."*

Конечно, тридесет петим капитулом помиње кћер Анђу удату за сердара Ђиријана Деде Митровића у Задру. Помиње карту у новској канцеларији што је учинио његов отац сердар теленте колонел Тодорин Деде. Колонел је величанствен значај и формат рода Митровића у српској народној

¹² Д. Медаковић, *Манастир Савина...*, 1978, 23, 24

историји 17. вијека потврђују одређени радови Бошка Деснице¹³.

Одређујући прокураторе овога тестаента, називајући их браћом узданом, сродницима и пријатељима, Симо Милутинов помиње конта Васиља и Војина Кнежевића, господина Јова Жарковића, господина Марка Мирковића и господина Гаврила Бијелића. Свједоци на опоручи бијаху Богић Петровић речени Вучковић и војвода Јован Даниловић, док су свједоци на читању опоруче над одром били сердар Тодор Вујновић, Нико Мијата Комленовић, Јован Мандић, Нико Паликућа и Сава Драгов. Опоручу је отворио канцелар топаљски Јово Митров Жарковић.

Када је ова личност у питању ваља рећи да она није у животу Српске Православне Цркве учествовала само овим завршним опоручним чином. Он је био најистакнутији градитељ Саборне цркве на Топлој, а осим тога, пружио је велики допринос оснивању Топалске општине, чији је капетан био, послје Вуковоја Вукова. Из читуље породице Томашевић може се видјети да је то стара свештеничка породица. Видјећемо касније да су они били ктитори Цркве и у Херцеговини. Из саме опоруче види се да су ови Томашевићи – Магазини поријеклом из села Сливница код Требиња, из требињске Површи и села Вољујац. Црквама у своме крају Симо Милутинов је оставио поклоне "... *двје иконе што су у портику обје московске и обје позлаћене једна Богородица с младенцем друга Свети Теодор Тирон, ове пошљите обје по коме сигуру у цркву на Сливницу ће је наше отачество. Јоште с њима десет дуката корентије, купите што гоћ чиме су у цекрву оскудни што им је најпрешњије и најпотребније и пошљите на Сливницу*".

Симо је тестамент диктирао у кући на Предивану 17. марта 1742. Године, а упокојио се у Господу 11. марта 1743. Укопан је на Савини испред мале цркве гдје му се и данас види гроб који су савински калуђери с особитом пажњом чували. Управо је на томе мјесту укопана Симова фамилија. На сахрани топаљског капетана Сима Томашевића, служили су сви новски свештеници. Симо је још 10. марта позвао општинског секретара Јована Митровога Жарковића и приказао му тестамент и да га се остави у канцеларију на Топлој, уз наређење да се прочита над одром.

Значајно је утврдити присуство калуђера Магазиновића у поменику – општаку тврдошко – савинском који је исписао савински ђакон Стефан (Аврамовић)¹⁴ у другој половини 18. вијека. Диптих фамилије Сима Милутиновог из 1741. који се чува у манастиру Савина започиње јеромонасима

¹³ Бошко Десница, *Стојан Јанковић и ускачка Далмација – изабрани радови, СКЗ, Београд, 1991: Ропство Јанковића Стојана (Историјска основа Вукове песме, III, бр. 25), 152 – 159. Казује Б. Десница како је овај преглед дјела породице Митровић - Деде начинио према аутентичним исправама упућеним Дужду.*

¹⁴ О манастирским хартијама бринули су ђакон Стефан (Аврамовић) и јеромонах Софроновије (Видаковић) у другој половини 18. вијека, а јеромонах Макарије (Грушић) у 19. вијеку.

Спиридоном, Авесаломом, Арсенијем и Нелевтеријем. Последњем у низу којег Симо помиње у опоруци као свога стрица уписан је и дан рођења: 10. септембра. Дакле, 17. вијеку могу припадати тројица претходних јеромонаха. Читуља¹⁵ коју је израдио Требесињанин Стефан укључује калуђере оце Авесалома, Арсенија и Елевтерија.

Тестамент Сима Милутиновог

Слава Г(оспод)у: Б(ог)у: на. 10. марча по грчаски .1743. у Новому на Топлој у кући капетан Сима Томашевића на Предивану-

Би зван ја Јово Жерковић канзалијер от комунитади топаљске државе Новске од Мата Богићева Јововића, и од Тома Вуинова, од стране ка(пета) н: Сима Томашевића да пођем к њему за чут и разумјет што проси и тако је на исти дан

Пришао сам
ја Јово Жа-
рковић
канзалијер
од комуни-
тади у То-
плу у мјесто
речено
Предиван
у кућу ка
(пета)н:

**Тастаменат Сима Милутинова
реченога Томашевића ко(ј)и је
учинио својом руком послед-
ње завјештање и проча, и по пре-
стављенију да буде прочатен
прије него га изнесу пред неколи-
ка сједока**

Сима Томашевића. И ту исти ка(петан): Симо презента ми из његовије рука једну књигу дебелу прст запечаћену с воском црвенијем на двоје која књига рече он: „Ово је мој тестамент и молим да сто(ј)и до моје самрти у канзалерију комунску, а кад се дијели моја душа од овога свијета, да се распечати и прогласи у мојој кући над мојем тијелом мртвијем на бистро знање свакога, потом од моје прокаратора понесен у град у госпоцку канзалерију и на њиво истанцу преписат латински, и декретан и лаудат информа“.

Приказаше се Мато Богићев Јововић, и Томо Вуинов у канзалерију комунску, ко(ј)и молише бивши се престабио у ово јутро покојни ка(пета) н: Симо Томашевић, да буде његов тестамент донесен у његову кућу над његовијем мртвијем тијелом отворен и проглашен и тај тако.

¹⁵ Горан Комар, *Двије читуље из Архиве манастира Савина у Херцег Новом*, Трибуниа (Тribunia) 10, Требиње, 2003, 121 - 130

Слава Г(оспод)у. Б(ог)у. от Рож(дес)тва Х(ри)с(то)ва года 1742 марта 17 по герчаски у Новому на Топлој на Предивану у кући Сима Милутинова реченога Томашевића у дан сриједе, ва име Исуса Хр(и)ста амин

Чиним ови тастаменат за добро вјеровање у напредак који да може имати своју крепост колико да је учињен од руке госпоцкога нодара преведрога владања млетачкога при сваком суду и правди како ја Симо Милутинов речени Томашевић находећи се мало инкомодан од болести и веома жалостан за мојом покојном фамиљом и тешки сиротан, ма перо здрав од ума и памети, знајући да је свако дужан умријети и Г(оспод)у. Б(ог)у. отвјет дати, отлучио сам учинити ови тастаменат мојом истом руком и чист конат кому будем имати дати и од кога имам имати. Ја немам никому дати ништа него што будем уписати на либру учињено и маркано алити сењано од године 1735, писано мојом истом руком на либру карта брегамина, а унутар карта реал што сам у кога узимао и опета плаћао. Свен либра, немам дати никому перо ако што буде на њему од моје руке уписано, за што от што је узимао мој покојни стриц Симеон пређе зовоми Сладоје и ја. На другому је либру било од године 1707 и ја сам настојао исплаћати свакому како се види на истому када је узимато, а када је плаћато све доспјевано и плаћено од года 1735. Ако што буде у њему уписано, имају друга либра ко је нами дужан исписано у њему мојом руком што је кому давао покојни стриц и ја и они ко(ј)и су с нами стојали и давато што кому на вересију. И опета, свен либра, имаду рицевуде и шкрити ко(ј)и су нам дужни све се види по истини; Тако што се има учинити од нашега имућа кућах и баштина и бутигах и магазина и нашега покућства и свега што се находит чиме смо ми владали, што се види и зна куповали садили, градили, све за наше динаре изнова садили и градили на свако мјесто како се види и зна и велике муке стављали на свако мјесто и превелики трошак чинили и спенце што ни сами не знамо.

Но 1. Одлучујем и наређујем; Ако ми се преилучи саде самрт, али у која доба послѣје када буде воља Б(о)ж(и)ја да се моје т(и)јело много грешно и недостојно погребне код цркве Успенија Пр(е)с(ве)те Б(огороди)це на Савини ће ми је и покојни брат и моја фамиља, али ме страх да не буде фрешак како су Цвијетовићи укопали сестру и фрешак гроб отворили. Ако видите да је фрешак, а ви чините оградит гроб изнова на моје спенце; И јучините опјело и саставите све свештенике ко(ј)и се находе у овој држави да се потруде свиколице и буду на опјелу и на погребенију и ја сам восак купио цио је свијеће за опјела повише од 100 литара, а како видите народа да је, ако буде мало свијећа, приузмите јоште. И свештеници ко(ј)и буду и свијеће које им се даду и штоо не изгори нека понесе сваки у своју цркву, а што буде остати свијећа нагорјелије, народу и торца оно подјелите на пола

полак, оне у церкву, а полак на Топлу у Вазнесеније. Ове свијеће што сам узео све су у једној скрињи оравој и багаћела у што ћете ме укупати. Ако што узмањка, а ви узмите. И ју истој скрињи вергао сам једну ноту од моје руке писану што ћете кому свештенику дати и сиромашу подјелите све у два сакета и што је у сребру и што је у муниди, све на оној карти уписано што је и колико је што има се дати. А народу како је обичај од мјеста и како је ође ужанца мјештанска. И просим и молим све свештенике ко(ј)и се прилуче на погребенију и вас остали народ ко(ј)и се намјери: Иштем проштеније од свијех ако сам кому у које бријеме што сагријешо али кога ујазбио, али обезчастио ријечи, али којем ђелом другијем, али се с киме не простио, нека ми свак опрости и ја опраштам свакому. Нека ме помену грешнога сви да и њих помене Г(о)с(по)д. И препоручујем свијем свештеником у овој држави, а навлаштито монастиру частнијем оцем на Савини и на Топлој и свијем осталијем ко(ј)и буду служити на дан Васкерсенија Х(ри)с(то)ва. Да ме помену грешнога са свијем народом и њих да помене Г(о)с(по)д ва царство небесном.

Но 2. Баштину коју сам купио на Сусћепану у Ђура Томанова Лучића реченога Танбурића: по куле и по кућиштине и полак земље и од куле и код кућиштине и полак у Смоковцу и полак под Зиринам, на сва три мјеста два канпа и неке парачике како дићараје у иструменту и на катастику; инфештида сопра провидура Бенба потврђена з декретом ђенераловијем, што сам купио мејораменте ко(ј)и су били и ја плаћао послје Јовану Ковачу и ја што сам чинио опет послје и харчио и платио каноне до данас све за сву годину 1742. И јоште што ми је заложо Михаило Петров речени Скварица и његова домаћица и пуница другу половину од исте земље и на иста мјеста полак како горје и по куле и по и по кућиштине како карта привата дићарива, да ми дају од њих земље полак што се роди. Пак ме молише да им не узимљем што се роди полак, перо да ми плаћају на сто шес. И тако и сад плаћају и они да плаћају канон принципу како су и до сада. А што сам купио у Танбурића, доносио ми ко је работао полак франко што се родило о(д) свега. И настојим за живота да препишем у катастику с мога имања на церковно, тако ћу радит учинит ренунцију по канчилери за мога живота и смјестит да церква плаћа канон од оно доба од када буде смјештено; Ово што сам купио у Танбурића и што ми је заложо Скварица, све оста(в)љам у церкву Саборну на Топлу храму Вазнесенија Х(ри)с(то)ва за вјечни помен мојега стрица Симеона и мене грешнога Сима и моје фамиље покојне Маре и Лександера и Јане и Марије и Стане и Анђе да буду дате карте од ове обје баштине купјене и заложене у церкву на Топлу прокарадурима ко(ј)и узбуду о(д) церкве по мојој самерти. И на сваку годину нека плаћају каноне понтуал како сам и ја. Нека нигда не чине да су двије дециме него сваку годину за што им је лашње; И

ако би дошла браћа Ђура Танбурића ис Талије те би претендили да је њих баштина, брат је ми је продао колико и они како иструменат дећарива за не правдати се ни чинит церква спеназа. Нека даду што је у иструменту и што је послије похарчено. Каде даду јаспри, онда им је лиценцијате тако и жени и пуници Скваричиној каде даду главне зашто су заложии добит да плате на сто шес. И они каде даду јаспри што сам ја дао, онда им лиценцијајте ма прије не ...

Јоште оста(в)љам у церкву Вазнесенија Х(ри)с(то)ва на Топлу једну икону в(!) велику позлаћену около Васкерсеније Х(ри)с(то)во што је у мојој камари и кандило што је пред њом од латуна мушабакли ће буде стале ка(ко) у церкву да се намјести. Пред њом исто кандило да гори непрестано, како је и ју мене вазда и дневи и ноћно сегви напријед.

Јоште оста(в)љам другу икону што је у портику позлаћена велику што је на њој шест празника Х(ри)с(то)вије и Архистратиг Михаил и Гаврил и С(ве)ти Георгије и С(ве)ти Димитрије. И јоште трећу икону што је около позлаћена чудеса С(ве)таго Димитрија и јоште четврту икону што је у коноби у церној сважи Јелисавет. Јоште пету икону што је у мојој камари московска около позлаћена С(ве)ти Илија са кољеништами; Јоште шесту икону што је у портику московска Образ Х(ри)с(то)в. Ове иконе остављам храму Вазнесенија Х(ри)с(то)ва на Топлу на вјечни помен мојега покојнога оца Милутина и моје покојне мајке Гроздане и стрица Елевтерија и Воина и мојега брата Ивана.

Јоште остављам у церкву Вазнесенија Х(ри)с(то)ва на Топлу двије бутиге на таван и конобу под бутигам што је све под једнијем кровом и мало врта што је под истијем бутигам под пенчерима што сам уживао и ја што смо купили у домаћице покојнога Станише Томова у Маре покојне и његове ћеце како карта привата с сједоцима како се види у истој карти ко је писао и које је подписао, перо бутиге сардијати и с рафима и з банцима и конобу празну и верт како сто(ј)и:

Јоште остављам храму Вазнесенија Х(ри)с(то)ва на Топлу за каведао у бутиге и ју конобу дуката двијести корентијех о(д) Далманције мониде лонге, у дукату десет либара газете четири бече рекох No 10, перо с овом кондициони да је церковно како сам рекао и да церква брани и браство о(д) сваке молештије. И ако би се коо супротивио фит писао сам на један фи(т) како је и што и на либру што нас коста толико пута градећи. И сувише оста(в)љам реченој церкви једно пило уља този на тавану штоо сто(ј)и и са(д) се продаје уље држаће два баријела инцирка; И с овом кондициони, да се не прода нигда ни једна бутига, ни друга, ни коноба, ни да се смиче каведао ни узима ни похарчи низашто, већ ако би хвалио лијес на церкви те не би имали су чим промијенит лијеса, ни би могли скупит, тако да узму ко(ј)и дио од

каведала за поможеније промијенит лијес колико би се могло, ма не за друго низашто да се нема редит ни спенчат ни продат ни једна ствар -

ни бутиге, ни коноба, ни заложит ни дат никому ни дић каведао, него да сто(ј)и доке буде воља Бо(о)ж(и)ја и док буде принципово; Него мо(ј)и и прокурадури које остављам врху свега мога с онијема ко(ј)и узбуду церковни прокурадури уједно да дижу конат сваку годину Ђурану и да му закриче да не даје у вересију да тргује и насто(ј)и на пола како је и са мнома на полак, што се у моје ју бутигам и ју коноби с истијем каведалом. Ако би требовала више каведала ће би нашао нека узме и плати добит ис комуна и да не ризика никуда. Церква хоће на сигуро, ни да даје у вересију никому и од онога што се аванцаје и буде добитка на сваку годину да се чини конат што би се аванцало и што је полак добитка церкви и полак Ђурану полак. И од оне половине церковне ако би требовало те би хвалио зид али кров на истијем бутигам, али таван, али која багатела у бутигам и ју магазину, да се похарчи од онога што узаванцаје за церкву, а што би аванцало да даје Ђуран сваке године у руке мојем прокурадуром, а мо(ј)и прокурадури онијема ко(ј)и узбуду церковнијем да чине појат саландаре на имена како смо и прије рекли покојному стрицу Симеону монаху и мене грешному Симу и мојој фамиљи Мари, Лександру, Јани, Мари, Стани, Анђи, Милутину, Гроздани, Елефтерију, Воину, Ивану.¹⁶ Ако би могло свијема појати се, а ако не би, а оно првијема како пишем ово други пут. Онијема којем не би дотекло, ако ли да Бог корис те се и свијема узморе, ако ли би више било, море се и по два пута на годину појати како стабилите свештеницима и како се договорите не море се исплатит летургија да се и много даде, али договорно свештеницима што учините; И Ђурана немојте дизати, нег му кричите да не даје у вересију и не припушта у бутигу ни у конобу никога и да чини право. Ако ли усприпушта туђе, неће добра учинит ни за себе ни за церкву како је досад припуштао. Нека бољу помљу има и чува и свакога шегви.

Ако ли не би хотио стати, али да му се прилучи самерт, прије гледајте кога ћете ставити и никога без пјежарије, знате како је коо да не изије каведала и не страти и да не да у вересију и који ће право чинит церкви али у помало и вјерније. Како боље узнате тако чините, да се испуњају саландари нами и нашој фамиљи и родитељима, а вићећете нашу читуљу на штицу изображену која су имена уписана са златом свако име, она да се помињу прије саландарима пака ова ће су по неколика слова са златом и препоручујем онијема прокурадурима ко(ј)и узбуду церковни и узбуду једни по друзијема како се успромјењују да напомињу свештеницима да на свакој летурги помињу на проскумиди читуљу која је изображена на штици. То

¹⁶ Читуља на дасци Ивана Милутиновића из 1741. године и данас се чува у Ризници манастира Савина.

им предајем аманат Божи и опета препоручујем свакому свештенику ко(ј) и успоју саландаре, да у сваки пут кад се држе саландари, да помињу на проскомиди исту читуљу тако препоручујем свему браству од овога мјеста о(д) Топле и вароши и Савине да се не оглуше напомињати свештеником и прокарадуринама церковним

Но 3. Баштину која је на Церљену брду, кућиштина и појатина и под кућиштином врти и неке лозе и смокве и ораси Радића верта и што је Путишин доо по(д) Церљенијем бердом, како у инфештиди четири канпа и квартал и неке пертике што сам узео за дуг у Перише Ђура Ћосовића Гачана како а(к)ти по канцалери новској конфермата, све с вештидом сопрапровидура и јапробана з декретом Ђенераловијем потврђена, како писма што је стимато. И што ми су били дужни и види се да је моје и јоште у њих осам дукат и неке либре. Ову кућиштину и појатину и Радића верту под кућом и све што је мејорамента на Вртима и Путишин доо ниже села моје мејораменте и све како сто(ј)и и како је у катастику и ју инфештиди, ово све остављам монастиру Успени(ј)а Пресветије Б(огороди)це на Савину. И јоште оста(в)љам у исти манастир једну икону велику позлаћену Архистратига Гаврила и јоште другу икону московску оковану Образ Х(ри)с(то)в ову да метну у п.. (!) цркву на Топлу у Светога Николе сегви напријед.

И баштину и (и)нконе остављам за вјечни помен мојега стрица Симеона монака и мене грешнога Сима и моје родитеља оца Милутина и матере Гроздане и моје фамиље Маре, Лександра, Јане, Марије, Стане, Анђе. И карте које буду од исте баштине да се даду у манастир на Савину старјешинама од манастира: И ја ћу настојат за мога живота учинит ренунцију по канцалери и тразлатат с мога имена на манастирско како иде и од оно доба од како буде смјештено на манастир, да буде манастир плаћат каноне понтуал како сам и ја и ја сам салдао каноне у камару пер туто ано 1742

Јоште остављам у исти манастир ако се узморе и јако буде воља Божи(ј)а и буде се о добру редити и моје прокарадури молим и препоручујем ако се узморе когоћ сигур намјестити у бутигу велику ђе је стојао и држао Јово Жарковић и Митар Павковић да кога гоћ нађу и да му даду каведала што се узморе да у оној бутизи тргује и насто(ј)и ако најприје узморете штогоћ дат каведала док се испродаје што смо уписали. Пак у оној бутизи што би се добивало и што би аванцавало половине како углавите с онијем ко(ј)и уздржи перо и прије и послјије што би се добило на моју половину од онога штоо уздо-лази, прво да се обнавља бутига акоо штоо хвали зида, али лијеса, али тавана. Оне што би се строшили у сваку годину неће се харчит, а оно депију и они година кад се не харчи, да све узимају мо(ј)и прокарадури и дижу конат на сваку годину оному ко(ј)и усто(ј)и и оно што узузимљу на сваку годину да дају мо(ј)и прокарадури у манастир на Савину старјешинам

од манастира када буду појати саландаре, прије не. И сваку годину да дају колико буде користи да се онолико поје саландара на имена како одизгор пишемо. И како буде на икони изображено ниже мољенија уписата имена са златом свако име свијем словима о(д) злата, да се она имена помињу најприје у саландару. Ако ли би дотекло да се и она помињу ће су по неколика слова са златом. Ако ли не би могло дотећ с овијема она ће је свако име са златом. Ако ли би дао Б(о)г да буде ошта да се и по двапут помињу на годину толико боље како се договорите (са) старјешинам и свештеницима од манастира. И како најбоље знате тако чините.

Јошт препоручујем частнијем оцима и старјешинама од манастира и свештеником ко(ј)и успоју саландаре, у сваки саландар да чине помињати на проскумиди нашу читуљу која је у манастиру како се види и како настави С(ве)ти Дух, а прокарадури нека чине дат свештеником по један грош ко(ј)и и успомину читуљу свакога саландара. И даваће саландаре док се узморе и доке буде воља Б(о)ж(и)ја и кад буде користи. А кад не би било, не море се ни дати, него ондан како што уздолази и буде аванцати се

Но 4. Баштину која је на Церљено бердо Згарада (!) и врти и кућиштина и појатина и под путем што је (у) Улишту доци што је од исте земље што сам купио у мазора Ђура Каића како по иструменту по канцалери новској и како на катастику четири канпа и кварат, ја сам купио мејораменте смокве и хорахе и неке лозе и међе начињене прије и послије и алевано и чинио за кресат дубраву и алевават и завт учинио да не сијеку кметови. Иста баштина потверђена с вештидом сопрапровидура Бенба и апробата и конфермата з декретом провидура Ђенерала Вендрамина: Кукућје, коју сам исту купио како се види и послије на њу харчио исту баштину како одизгор и како сто(ј)и, све остављам у церкву Св(ета)го Сергија и Вака на Поде да се даду све карте од исте земље прокарадурима ко(ј)и у оно доба узбуду церкофвни од исте цркве Серђеве и да тразлатају с мога имена на церковно у камари новској и од селе да плаћају канон и дод(!) оно доба од када узму карте сваку годину понтуал како сам и ја и ја сам салдао каноне све и за сву годину 1741. И ову баштину како одизгор остављам за вјечни помен мојега стрица Симеона монаха и неме грешанаго Сима и моје родитеља оца Милутина матере Гроздане и моје фамиље Маре, Лександра, Јане, Марије, Стане, Анђе и брата Ивана. И препоручујем оному браству и прокарадурима ко(ј)и узбуду једни по другијем, ко(ј)и буду владати, да препоручују онијем свештеником ко(ј)и држе правило и поју летурђију да нас не забораве поменути како и(х) настави Свети Дух.

Но 5. Баштине нешто што је на Мокринам у Пониквам канап и неке пертиге, мало али добро, што сам купио у кћери Јакоба Мемића домаћице Николе Вукадиновића како иструменат сегви.

по канцалери новској потврђен с вештидом страорденарија Бенба, апробата з декретом провидур ђенерала Вендрамина: Кукућје. Исту баштину остављам у церкву Св(ета)го Георгија на Мокрине. Оно штоо уздолази с исте земље да узимљу у церкву што им је најпотребније и да обнављају што је најпрешније. И подајте карте од исте земље прокурадурина од исте цркве нека тразлатају с мога имена на церковно у камари и плаћају каноне понтуал сваку годину. И ја сам салдао све каноне пер туто ано 1742. И ово остављам за вјечни помен мојего стрица Симеона монаха и мене грешнаго Сима и моје фамиље Маре, Лександра, Јане, Марије, Стане Анђе. И препоручујем онијем прокарадурина ко(ј)и узбуду једнијем по друзијем да напомину свештеником ко(ј)и успоју летургију да нас помињу како и(х) настави Св(е)ти Дух да нас не забораве.

Но 6. Баштине нешто што је у Кутима у Орашију што је прије било на катастику старому на Јова Симонова Висковића ис Пераста, а послјије на Бадоерову на покојнога стрица Сладоја али на ме, а нама је продало (!) Пале Арбанас, како је учинио дећарацион Антон син Јова Симонова Висковић, како је Пале узео аспри и колико је узео. И Антон узео решто нешто у Орашију а нешто под Грудом. Оно што је под Грудом сто(ј)и за нас а оно само што се находи у Орашију оно у Орашију остављам цркви Госпођиној у Кута колико буде оне у Орашију да смјесте на церкву Госпоину и тразлатају од оно доба и канон да плаћају. Ја сам салдао каноне пер туто ано 1742.

Но 7. Што је икона да буду дате по црквам. Оне што сам уписао што је на Топлу и на Савину, а оне што су јошт да се даду како ође пишем доље. Икона 1 московска позлаћена около С(ве)та Троица у мојој камари, подајте је у церкву С(ве)те Тро(ј)ице Подпланину¹⁷ прокарадуром о(д) цркве ко(ј)и су. Једна (!) икона московска Успеније Пр(есве)те Б(огороди)це што је у портику, подајте у церкву Успенија Пр(есве)те Б(огороди)це у Мојдеж. Једна 1 икона позлаћена около Б(огороди)ца с Младенцем, подајте је у церкву Госпоину на Бијелу. Ова је у мојој камари. Једна 1 икона московска што је у коноби Образ Светаго Николе, ову подајте у церкву Св(ето)га Николе у Баошиће: Двије 2 иконе што су у портику, обје московске и обје около позлаћене, једна Б(огороди)ца с Младенцем друга С(ве)ти Теодор Тирон, ове пошљите оби (!) по кому сигуру у церкву на Сливницу ђе је наше отачаство и јоште с њима десет дуката корентије. Купите што гоћ чим су у цркви оскудни што им је најпрешније и најпотребније и пошљите на Сливницу¹⁸: Једна 1 икона московска Б(огороди)ца с Младенцем што је у коноби, ову

¹⁷ Манастир у Ратишевини-Мојдежу код Херцег Новог. Од половине 18. вијека филијала манастира Савина. Раније, на посједу манастира Косјерево.

¹⁸ По казивању мјештана Сливнице, обје иконе су се чувале у цркви до 1991. године.

пошљите у Вољујац на Троичину главицу у церкву сегви.

Јоште депију с иконом пошљите и купите и спенчајте десет дуката корентије што им је за највишу потребу у церкву Троичину у Вољујац. Упитајте кога чим су најоскудни и то пошљите по кому сигуру. И ту је наше отачаство и укуп нашије старије:.

Но 8. Даћете како доље пишем саландаре у ове монастире како именујем у сваки а покојному Симеону стрицу дао сам прије. А саде даћете мени грешному Симу и Лександру како ниже=

У монастир на Савину храму Успенија Пр(есве)те Б(огороди)це два саландара Но 2

У церкву Саборну на Топлу храму Вазнесенија Х(ри)с(то)ва два саландара Но 2

У монастир на Дуж у Требиње храм Рождество Пр(е)с(ве)те Б(огороди)це два саландара Но 2

У монастир Добрићево у Зарјечје храм Ваведеније Пр(е)с(ве)те Б(огороди)це два са-(ландара) Но 2

У монастир Косјерево храм Рождество Пр(е)с(ве)те Б(огороди)це два саландара Но 2

У монастир у Пиву храм Успеније Пр(е)с(ве)те Б(огороди)це два саландара Но 2

У монастир у Никшиће храм С(ве)таго Луке Еванђелиста два саландара Но 2

У монастир у Морачи храм Успеније Пр(е)с(ве)тије Б(огородице) два саландара Но 2

У монастир у Дечане ђе је С(ве)ти Стефан краљ дечански два саландара Но 2

У монастир у Пјевља храм С(ве)те Тр(ои)це два саландара Но 2

У монастир у Житомислиће храм Ваведеније Пр(есве)те Б(огороди)це три саландара трећи покојному Симеону нијесам прије дао

На Цетиње али на Стањевиће ко(ј)и је храм мени саландар један Но 1

У монастир Арденицу у Арбанију мени саландар један Но 1

У монастир Завалу у Попово храм ... м мени саландар један Но 1

У церкву Св(ета)го Луке у Котор мени саландар један Но 1

У церкву Светаго Петра у Рисан мени саландар један Но 1

То је у све саландара двадес и осам рекох Но 28

На Јеросалим да се пошље ђе је Х(ристо)в Греб сто и педесет дукат - - рекох Но 150 илити тридесет цекина у злату Но 30 - -

У Свету гору у монастир Хиландар сто дукат корентие рекох Но 100 илити двадес це-кина у злату Но 20

И ово што је на Јеросалиму и ју Свету гору да се не даје путником ко(ј)и одонуд дохо-ди него да се пошље по сигуријем хачијам ко(ј)и ће пре-дат и донијет рицевуде о то хачије иду често на Јеросалим из Босне. Тако и ју Свету гору ко би ишао сигур ма њиховијем путником нее

Но 9. Каде се преставим каде буде воља Б(о)ж(и)ја, по мојој самерти, молију вас моја браћо љубазна (лијубазна) и сародници и пријатељи, препоручују ви да ми чините дати да ми се чини паметотвореније на третини и да и деветини и двадесетници и четириде-сетници и полугодиштници и након године да ми одпоју по уставу летургије како иде.

И јоште ви препоручујем да ми чините дати по престављенију да ми држе саландар велики мени грешному Симу на моје само име. И подајте по четири цекина у манастир на Савину и на Топлу у Саборну цркву, ако би кћели тако сатворит. Молим и ју манастир частне оце и на Топлој да ми тако поју моје једно име Симу. Ако узоће, подајте им по четири цекина. Ако ли не би хоћели, те би појали јоште које друго име, не дајте него по цекин како је обичај и како смо до сад давали за будући почетак, подајте први пут по цекин и по. Знамо да све дамо што има, не бисмо исплатили једне летургије И плаћајте свештенике кад ми поју литургије и узчине паметотвореније. Нема и(х) веће коо звати у дом ни справијат да и(х) части. И на сваку годину да ми се одпо(ј)и изодница и платите ко(ј)и успоје летургију. И даћете попу за подушје по престављенију седам дукат корентије муниде лонге, а кад хоћете плаћат попове, узимајте у бутигам ће је наш интерес с контом тако и та два саландара велика ако би кћели одпојат.

Но 10. Кућу на Предивану моју је сам стојао с кужином и с пивницом и с коњушницом с авлије обје двије и са вијатима како стоји, све уједно што се држи. И млин брашњени под кућом на потоку и баштину свуколику уједно како сто(ј)и од потока доо пута од Баира како је у катастику и ју инфештидам. И послјије што сам прикупио у кофинанта како по инструментима у жене и ћеце Мата Лазарева. И послјије што сам купио у Ивана Гаврилова Иванковића, што је био узео за дуг у Ника и Луке Станишина како дећарају карте што сам дао Ивану што ли Нику Станишину. Све уједно и заједно што се држи на Предивану што сам уживао и ја и ставио велике мејораменте најприје које сам купио и послјије градио много и надограђивао. И дебото све изнова учинио и саличао и насадио и колико гоћ је међа сваку претресао изнова и неке изнова учинио и насадио лозјем и маслинам и сваком воћком. И опета долове посадио на браће и винограде и све изнову и превелику спенцу учинио, штоо не могу ни сам знати иако сам писао, ма све нијесам могао. Негда нешто прије послјије, што све нијесам у сваки пут нотавао зашто нијесам имао кому рендит конта, тако сам мало и мислио све нотават и

сваку ствар и ју сваки пут каде је што чињено и сађено и грађено; Ово све уједно у заједно како одизгор пишем, мало, големо, кућу, авлије, кужину, пивницу, коњушницу, а вијате, млин, баштину свуголику како:.

како стоји, све у једно и заједно остављам ништијем и јубогијем, слијепијем, ромијем, кљастиијем, сакатијем и сиротнијем који ништа не имаду и робовом Христијаном који се нема су чим искупити из агаранскијех рукама и ђевојкам сиротам које се немаду су чим удати, да тим које гођ помоћеније робовом и ђевојкам што се узможе и потребну свештенику да припоможете. Ако би се намјерила муштерија и Б(о)г кога напути да узме све уједно како стоји продајте. Мене коста више шес стотина цекина, али ваља и много више кому се мили и ко има фамиљу зашто нема никакве мишијанце ни с ким него осо-бито и лијепо све се држи уједно и заједно. Ако би когођ био апликао, све да му и оста-вите штоо узвидите како најбоље узморете и како видите муштерију. Да ми је ко давао хиљаду цекина кад ми је био син жив, не би дао нипошто, зашто ми је било мирно и особно. Ни с ким нијесам имао дафара како у једном кувенту и ако да Б(о)г о добру радит. И што узмете јаспри и продате, оно дијелите како смо рекли и кому смо именовали. И ју неколика годишта ако узесте јаспри, ако ћете једне године ви дијелити толико чини, ако ли не би тако се могло продат, да учините на рокове и ју неколика годишта да даје на рате доке исплати ако би била сигура муштерија, али што се узморе најмање рокова по толико сваку рату, а оно како што је узимато онако и дијелите како смо уписали. Ако тако на рате учините, чините што се најмање море чекат ако буде сигура конђитура, пака када подмири, дајте му сву карте и тврђе што су од исте куће и баштине како најбоље узвидите тако чините. И ју толико, доке се намјери муштерија и конђитура доке се прода, нађите једнога који нема велику фамилију да стане у коњушници који ће држати и копати и резати да не смиче косјерићем ни копањем, ни брава да попушта, да и тркља и веже и по начину држи како је и до сада и да не придава лози. А морете му дати и млин под кућом и све да држи на трећу, зашто не вади из горе ни (и)з ледине, него је све узрађено и неће теркаљ из далека носити. Море и оће находити истом да и не ложи и не вади перве, оне му неће мањкати да узбаста тому али су инокостни, ма ће се оно примити истому кричите и припрећујте да чини право и да не попушта како с њим стабилите, али на трећу, али на пола. И немојте никога врћи у кућу, ни у конобу, али у пивницу, али у кужину, до кмета у коњушницу да не узимате гваја и ријечи већ ако купи.

Но 11. Баштину која је на Сушћепану и полача, кула ни непокривена, велика и мала кућа су штицом ограђена и покривена ће стоји Панто и Томо и Сћепан Вуинов и остале кућиштине и појате и гувно и земља око кућа, из-

над кућа, испод кућах, све уједно што се држи што сам најприје инвестиио, што је било покојнога Павла, писало се да је пет канап винограда, а није било ни лозе једне, а нијесу била ни три канпа голице. И послије што сам промијенио с Вучићем Видићем и јоште у истога Вучића прикрпио на оно мјесто исто како карте дећарају и опета послије што сам инвестиио брда бошкива, да се држи уједно што је било уз исту земљу саставио све уједно у једну печу и оградио свуд околу и са свије странах конфинају путови, биће инцирка девет канапа земље, све истрапио и посадио лозиам и смоквам и свакијем воћем и усадио маслине што је саде великијех и мањијех што је одрасло како је штоо саћено имаде коријена 286. И половници који држе, немаду претендити ни од једне ствари ни от шта, ни од прида, ни од ризка, (!) него да доносе о свому харчу франко от свашта што се роди половину у нас дома, будући ми на наше спенце посадили, истрапили и депију оградили наоколо међом и грађом, а половници алевали све што су оње находи кућа, кућиштина и свега посаћено и непосаћено што сам уживао ја и што је моје што се оње находи уједно и заједно што се држи међу путовима, све остављам мому донду Јовану Радову и његовијем синовима и послјетку да уживају како сам ја. И да нема дићи Панта ни Тома ни Шћепана одонле, него да држе и работају по начину и чине право и доносе от свашта што би се родило половину франко у њега дома. Тако и они друзи половници који држе; И да се даду све карте од оне земље Јовану и (Ј)овановијем синовима по мојој самрти. И ја настојим за мога живота да учиним ренунцију по канцалери новској и да смјестим у камари и тразлатам и ређистрам с мога имена на њихово на моје спенце да и ми франко ја сам подмирио и салдао све каноне пер туто ано 1742, а Јован да почме плаћат пер 1743 и да плаћа сваку годину.

Јоште оста(в)љам реченому донду Јовану и синовима му трећи дио млина брашњенога у Татар Бакчи, један је дио мој, један покојнога Јакше Дубљевића, један дио браће Зубановића, како су осудили добри људи да плаћам и ја и Јакша дециму за млин десет либар, оба Зубановићи ништа. Зато има Јован и синови плаћат по пет Z 5, а либар на сваку годину и да наде смјестит с мога имена и тразлатат на њихово. И карте да им се даду од млина све зашто су уједно Јакшине и наше тако ће се и дати да стоје и за њих и за Јакшину ђецу. Ја сам салдао дециму пер туто ано 1742; Јоште остављам донду Јовану реченому и синовима му – 3 три иконе: једну Благовјештеније што је у мојој камари, другу што је у портику у церној сважи С(ве)та Екатерина, трећу што је у коноби московска околу позлаћена Архистратиг Михаил с трубоју огњеноију.

Јоште остављам донду Јовану Радову и његовијем синовима и послјетку једну бутигу у вароши малу ће је стојао покојни Ђуро Шепанов под одрином према бутигам што су прије биле Шпадића, сада Мирковића, перо

бутигу празну с једнијем ћепенком и с ње вратима шегви.

и ш ње банцима и с ње рафима и над бутигом мало тавана колико стоји иста бутига и како стоји перда свуд наоколо о себи како је прије распарћено. И ју које би доба хвалио зид, али лијес и кров и перде које је како заноси. И што је више исте бутиге да напра(в)ља Јован и његови синови на своје спенце исту бутигу коју им остављам како рекох; Јоште остављам реченому донду Јовану, перо његовијем синовима када науче занат и када узумију држати и када буду најетад, да им се даде за каведао у исту бутигу сто дукат Но 100 корентије от Далманције мониде лонге. То да им се даде каде се испродају баштине које сам рекао и моје покућство. Прије се не море и ћеца када узумију држат ни заборавили својего оца и матер ни нигда им не чинили одпојати једне летургије. Немојте ви онако чинити:.

Но 12. Моја стрина калуђерица Настасија, доке се прода кућа и покућство, нека стоји у кужини, али у пивници ће виђели будете, а у друго нека се не панча, ни у што док се намјери конђитура да се прода Предиван и да се дешпони како сам уписао и раздијели Ако ли би се наша муштерија прије и јубрзо, а ви њој нађите једно мјесто што је доста за њу саму и узмите под афитак ће ће стати. И дајте јој на мјесец или на годину толико колико видите да се море мантенати она сама да није гладна, ни жедна, ни гола, с разлогом како се море, ма не како се хоће. И подајте јој ње(ну) скрињу и ње(ну) постељу коју је и до сад имала и ноћне аљине и бе(з) шта се не море пасат. Ја не знам што је у скрињи. И подајте јој једну малу пињатицу и једну тенчерицу малу и два санчића мједена и два пјата мједена мала, један већи, и суде земљане што је доста за ње. Или буде стат на Предивану, и ако дође што од млина брашна али з баштине жита одовле с Предивана, дајте јој с контом што јој је за потребу од ране. Тако и вина и уља. Ако што буде више уздржите, а њој дајте како море живљет и бе(з) шта се не море пасат, а и левше по толико на мјесец јаспрам дават нека узима на свој мод или јој харчит много или мало, нег се регулаје. А кад се ја преставим, све остало збите у кућу и затворите што буде свен онога што јој дате затворите конобу и пивницу и све што се нађе суда, хаљина, гвозђа и свега. Њој не дајте кључа ниошта, јере није ни прије умјела живљет ни држат, а са(д) ће још герђе. Ако буде жита али вина у кући извадите те јој дајте како узвидите да се море пасават. Немојте јој допуштат у руке да не учини како су јоште неке друге дестрегале све прије бремена, све што су им домаћини оставили. Кад нестане домаћина промијене вољу и мисао кад и(х) стану друге наговарат. И даћете јој с вашијем комодом једно 20 двадес дукат да није празне руке нека се у ње находи перо дукат корентије мониде лонге, а мним да није празне руке, није јој нико шегви

рицеркавао конта ни за мужа ни потље мужа ако јој није ко измаио. Са мном је живљела како је њој било друго. Није ме толико ни припитовала ни у што, зашто је оштра од језика одговарат, доста моје срце трпјело. Нешта докле буде на Предивану, али ће би стала, те би јој се прилучила самерт, чините је погребсти ту на Топлу код цркве. И узмите свијећа колико видите и буде народа и ракије како је обичај и платите свеште-ником опјело који се прилуче и послије паметотвореније како иде. И послије, с вашијем комодом, даћете јој да јој се одпоје саландар и опет након неколика годишта и ју други пут нека се спомене да ваља више по самрти него за живота. Имаде либарце уписано свака ствар мала и велика, свашто што се нашло у покућству, ако штоо узмања, нека ренди она конат и Томо што је у либарцу све је било инесер. Нека Томо изнаходи све сваку ствар и затворите у кућу и ју конобу зашто је свака и малана (!) ствар је остала јаспри и за свашто је бројено, а она нека живе монашаски=.

Но 13. Бутига велика у којој је Глигор Павковић и за њом магазинић и авлица на ви(ј)ат и верт они који се држи уједно з бутигом и лозје и одрина и наранче и кужина, све да је с оном бутигом да се нико не панча. Нека стоје и по нами за нас докле виде прокарадури да море се држат и доке буде њихова воља владати и држати како им препоручујем; Имаде нешто каведала мога како је на либру уписано и ју мене и ју либру од бутиге колико је мога каведала, колико ли Глигорова и како смо међу нами стабилили, све се зна. Подписао и ја и он на либру од ортаклука, а конат писан мојом руком. Зато, ако се испродају баштине које сам рекао и моје покућство колико прије узморете радићете намирити у ону бутигу ће је Глигор колико узморете више ако би се могло саставит триста цекина, али барем двијести и педесет, нека стоје з бутигом док се узморе. И нека Глигор с њима тргује и он што има његова каведала нека је све у њој. И ако би ће нашао штоо на добит, те би му било од потребе, нека узме и плати добит из ортаклука и нека чини право и чува се вересије и колико маће море дават. Нека он стоји и држи, немојте га дизат нипошто. Ако узоће стати и нека тргује на пола доке буде воља Б(о)жја. И јучините писмо међу собом с њиме и доке ви узоћете владати ту ви је близу и под оком нагледат. И помозите с добријем серцем зашто и он настоји и штеди и гледа авантаћа. Ако ви да Б(о)г здравија, и вами и њему, чините конат сваку годину од год до год ако би хотио стојати и држати. И што би се аванцавало на годину и могло доћи нека ви респондива на сваку годину и дава у готову ону половину штоо уздоходи с њиме од ортаклука. И оно што би ви дао перво да се обнавља бутига. Ако би било што хвалило лијеса али зида и што би требовало, а сваку годину неће требоват и оно што узаванцаје, да се види прокурадуром који узнастоје на сто четири, а оно остало што се

буде аванцати да се дијели на три порциони; Једну да се дијели ништијем и јубогијем, слијепијем и ромијем и сакатијем шегви

други дио да се даје у помоћ ђевојкам сиротам које се немаду су чим удат Христијанкам дати поможеније хаљиницом која је море удат како је које кондициони и према оному што има не море бити сума знамо које су сада добити већ ако да Б(о)г боље у напредак; А трећи дио да се даје у помоћ искупит сужња из агаранскијех руках Христијанина, дат које гоћ поможе није како се узаванцаје и колико буде динара, алити који Христијанин не би имао харача да плати за своју вјеру да се не потурчи, како ви настави С(ве) ти Дух тако чините и вама ће ваљат на оному свијету који се за то трудите и настојите дават и јуправит више вама задужбине него је мени који уструдите; Ако ли не ктио Глигор стојат ни држат бутиге, а ви настојте кога другога сигура који неће изјести и који ће право чинити, али радите с лијепијем начином да он не пушта онђе сигур и прав:.

Но 14. Бутига велика што је држи Јово Жарковић и Митар Павковић и она да стоји за нас како и она ће Глигор Митар Вујадинов Павковић. Хотио је оставит мене и са мном се разортачио. Тако су га преговорили Мирковићи и уортачио је Мирковиће собом у мојој бутизи. И о то двије године берзо ће се свршит како смо рок учинили на двије рате да ми да половину мога каведала, а другу половину кад се сврши друга година. Дао ми је перву кад се свршила прва година, али није сву подмирио, зна се на његову скриту што је учинио он и брат му Ђикан, како су се подписали оба. Зато саде на 22 априла који иде, рок је да ми да решто, ако дочеках. И јако би ја узео јаспри, радићу ставит кога у бутигу с оно каведала што узмем у њих. Ако ли ја не би у толико кога нашао ни ставио, радите ви кога наћ и ставите, али пазите да није која пропалица да не изије. Мало је оње каведала што се узме у ону бутигу пространу. Ако би се испродавало покућство и кућа у граду и тоо баштина штоо сам уписао да би се јоште онолико могло каведала саставит да се даде оному који от ње стане. Уписано је и на либру у мене колико је и ју њих скриту и на либру од бутиге у Митра колико је је смо конат чинили сваку годину, од моје руке писан конат, а он подписивао. Ако се прода што смо рекли да се даде што смо кому асењали, а с вашијем комодом кад се испродаје све зашто ми није нико ништа ни дао да му је преша предати ни оставио да му се с прешом даје. Ако да Б(о)г те стане когоћ сигур и ако се што узморе чинити, те би Б(о)г дао штогоћ користи да узбуде, оно што би се аванцало на сваку годину да узимате како моји прокарадури и ако би требовало штогоћ обновити у оној бутизи лијеса али тавана, али која друга багатела, да се од онога похарчи шегви

а сваке се године неће харчит. А оно што би било више, подајте да се поју саландари на сваку годину кад се узморе у манастир на Савину. И препоручите да свакога саландара помињу нашу читуљу која је изображена на иконо мољенија Х(ристо)ва ако ћете дат по један грош онијема свештеницима који успомињу на проскумиди, а ноту подајте од имена кому ће држат саландаре: прво покојному стрицу Симеону монаху и мене грешному Симу Милутина, Гроздану, Мару, Лександра, Јану, Марију, Стану, Анђу, Ивана. Ово једанаес имена вазда да помињу најприје у један пут, а у други пут Елефтерија јеромонаха, Томаша, Јелисавету, Воина, Михата, Рада, Евлођију, Евросиму, а ово имена осам у други пут. Ако би дотекло динара и ако би се могло аванцават сваку годину. Ако ли не би, а оно првије једанаес вазда да се помиње. О то сада узимљу по цекин од имена свакога, пака како се договорите старјешинами од манастира летургија се не море исплатит, али како видите и како се стабили старјешинами оно је право. И вазда оно једанаес имена оне уманастиру. **Ако би дао Бог да би се могло кад гођ да се даде и ју манастир у Требиње** да и оне одпоју које име ће су наши родитељи и стари који су се онамо преставили, ће ли видите ви; Тако ћете иста имена чинити помињати и на Топлој у Вазнесенију Х(ристо)ву од онога што би се аванцало у бутигам и ју магазину на Топлој како смо уписали прије та иста имена у једном ако би било динара и та друга да се помињу у други пут. Ако ли не би се могло и не би дотекло ваља захвалит Б(о)гу ако би ко стануо како смо горје именовали те би могао ће наћ штогођ динара нека узме на добит и плати добит ис комуна нека се влада како га настави С(ве)ти Дух који стане кричите да не даје у вересију

Но 15. Мојијема унуцима Митру и Лесандру синовима конте Васиља Вујновића, а моје покојне кћери Јане синови, истијема када буду најетад, остављам магазин на мору који сам купио у ереда Цандоменига Нери како иструменат приват потверђен з декретом ђенераловијем. Ја сам најприје купио мејораменте и два пила велика од шкерпјела корчуланскога, једно од барјела Но 17, а друго од барјела Но 24, која држаће 41 барио уља. И послије оградио софу пред магазином, пак скалу од мора и посаличао опекам и промијенио стара врата на улици и ставио праге нове корчуланске зашто прије бјеху парестади све у бокунџима. И друга врата пробио према мору и јудрио праге от шкерпјела нове и свуд наоколо подметао фундаменту изнова будући га скопао, издубао да је наниже према мору, зашто је прије био салич грез како калдрма не ваљаше, него све изнова учиних и више магазина од њиве Ђоновића удрио зид с аламастром шегви

Ако би га у које доба могао дићи више на таван и магазин како стоји перу празан и с магазином, ова два пила велика остављам реченијема мо-

ијема унуцима који су рођени од моје кћери Митру и Лександру уједно. И јоште остављам да се дадне мојима унуцима Митру и Лександру за каведоа у исти магазин двијести Но 200 дуката корентије от Далманције мониде лонге перо кад буду најетад. И када узумију држат и науче занат никому другому него њима у руке, ако им да Б(о)г здравје и да им се даду карте све од истога магазина и копија од коста ђенералова што је апробао, зашто је јоште у апробациони. У декрету другијех мјеста није само магазин и јупут да смијесте с мога имена на Митрово и Лександрово у камари и тразлатају и да плаћају и да плаћају ливел сваку годину понтуал по 16 либар на годину. И нека нигда не саставе двије у једно него сваку годину. И ја сам салдао све каноне пер туто ано ди 1742. И препоручујем мојима унуцима Митру и Лександру да помогу мојима прокурадурима бранит од сваке молештије. Ако би требовало инфештиду учинит од које баштине, али од које куће, али бутиге, да учине на се перо док се нађе и намјери конђитура да се испродаје што би инвестили, ма они да друго не претенде ни да узму ништа, само ово што им остављам с благословенијем.

Но 16. Мому унуку Алекси, сину Луке Ђеловића из Рисна, а сину моје покојне кћери Марије, остављам када буде најетад и кад буде од годишта да узумије држат, да се даде њему у руке, другому никому, ако му да Б(о)г те буде жив, да му се даде сто и двадес Но 120 дуката сто и двадесет курентије от Далманције мониде лонге и његове матере дота у његова оца Луке Ђура Ђеловића како карта од ивентарија учињена, све једно по једно што му је спра(в)љено мајци по истини и свака ствар стимата кад је доходио Ђуро и Јоко просит, него су повели Марију и послије, кад су је повели, инконтрано једно по једно како у ивентарију. И када дођоше сватови по Марију и ја бијох болестан и с њима Ђуро отац Лучин и рече: „Ото си ти болестан, а преша је, Божија ти вјера, ја ћу доћи и подписати карту од ивентарија како смо инконтрали доту“. Пак овда (!) ћу доћи, онди ћу доћи, докле га и самрт нађе, а у карти је сумано што ваља дота како је уписано једно по једно седам стотина и тридесет и два дуката и три либре Но 732 Z 3 мониде коренте от Далманције. И ако се у које доба подијеле Ђурови синови међу собом, ваља да и до-јаве ову доту материну малому Алекси. Ако ли они не би извадили, ваља Лука да му је даде от свога имућа у свако доба кад би имао другу ћецу од последње жене зашто је она држи

Но 17. Мојима сестрићима, синовима Илије Цвијетовића, да се даде како ође Јову дуката корентије мониде лонге от Далманције двадесет рекох Но 20. Нику, његову брату, дуката корентије мониде лонге двадесет рекох Но 20. Њиховој сестри Јани, што је била за Томом Ђуковићем, дуката корентије Но 10 десет и јоште једну кошуљу истој женску што је моје кћери

покојне Стане; Перо Јову и Нику, ако ми плате што су ми дужни, двадесет и девет цекина како су скрит учинили њихова покојна мајка, а Јово подписао за се и за остале. А дао сам био тридесет цекина и то су ставили један мање и учинили без добити када буде моја воља. И могли су ме платит упут оне године кад им се мати преставила, а одмичи дан по дан, Бог ми је сведетел, ја сам и у дружије узео на добит без добити, а кад ми су дали скрит нијесам ни абадао и платио до сад за њи више седамдесет цекина добити. Нека ми даду мојем прокарадуром баре(м) главно и наброје на то што им остављам, а Бог ће свакому испоравит. Мати ми је рекла: Са(д) ти ласно могу платит половину, а другу половину друге јесени. То је рекла на час прије него је преминула. Зато сам ја ове аспри у другије узео и с овијем су све одржали што имаду и што уживају и данас пошто им је отац погинуо и сам доста невоље за њих видио и с мојијема се пријатељма омразио и кредит рубио и три године патио и дневи и ноћи како ће боље остат да не пођу по туђијем вратима и плаћао толику добит. Кад им штоо рече, напни главу, иштући свије и све контра мене с охолости. Ако су ми и сестрићи, неће Бог тога. Доста је мени било с њих и с њи(ове) куће докле им је и отац био плаћања и штета, пак они чиме су ми познали и толику с њих добит платио и штету имао и дружије ствари, не могу све писат како су они мени чинили, тако ће им бити и напредак.

Но 18. Мојијема братучедом Жарковићима Јову и Аћиму и Нектарију и Васу, свакому брату по десет дукат корентије мониде лонге то је дуката четрес 40. Јоше Јову и Аћиму ако дође овамо и Васу немајући мјеста у вароши свога, зато остављам им у мјесто ће смо ми кћели почели градит и почели зид на Дервиштици и оно верта што сам ја држао мало више од улице и бутиге Телебакове до верта Ђонова на Дервишици и до (о)нога верта што сам дао донду Јовану докле преграђено како сам прије пустио суђом великом што је држао Карло и плаћао но ће је почето градит оно мало зида. Исти верт по десет солада на годину што је прије било Калашево зашто један пут оћели смо ми градит Иван Милашиновић и Костадин Томаш, пака бандунасмо и ми платисмо Ивану што је био спенчао. Све тако и Костадину платих трећи дио како је записано негђе на либру како су о њи(х) руку извадили и подмирио им све канон пер туто ано 1742 салдао. Има инвештида сопра провидура Мора на оно на Дервиштици, али некако није зазвато ни упра(в)љено како иде. Зашто покојни стриц учини у преши бијеху се неки навргли да ишту да граде, пак ми скочисмо и тада и вештиду узесмо. Зато да могу иста три брата оградит по једну бутигу да им се да она инвештида

Но 19. и Мојијема братучедима Јововићима Богићу дуката корентије десет мониде лонге рекох дуката десет - - - - - Но 10. Синовима покојнога

Илије Јововића дуката корентије Но 10. Николи Јововићу дуката корентије десет мониде лонге реко Но -10-. Мојој братучеди сироти Јерини, сестри покојнога Миха, а домаћици покојнога Милоша Вучковића под Имоцки, ако је жива. Ако ли није, а оно њезиној ђеци дуката корентије мониде лонге десет Но 10. Симу Милетину, мому ујцу у Бањане, десет дукат мониде лонге – Но 10. Ђакону Данилу, сину мога покојнога братучеда Јована Рајовића који је на Савини десет дукат корентије от Далманције - - - Но 10. Стефану сину покојнога Лазара Рајовића мога братучеда који учи у Јова Рајовића десет дукат корентије от Далманције – Но 10. Сиротам мога покојнога братучеда Раја Даниловића које су ђевојке, стоје с матери која је удата за Даја Дракуличића, перо кад и(х) нађе срећа те се усћед буду удати Рајовијем ћерма у руке ондај по десет дуката корентије мониде лонге, објема двадесет дукат Но 20. Драгутину Петрову десет дукат мониде лонге от Далманције Но 10. Драгутинове двије кћери штоо нијесу удате, ако буду живе кад и(х) нађе срећа те се ће буду удати ондај, прије не, свакој по десет дукат корентије от Далманције, објема двадес дукат – Но 20. Тому Вуинову који ме служио депију, дајте му десет дукат корентије от Далманције мониде лонге, рекох дуката – Но 10, перо ја сам му платио сваку годину по годину што ме служио, најприје по дванаес дукат корентије, па крешио му плаћао по четрнајес дукат корентије мониде лонге и салдао му све. И почела му је година од плате од перви 1 деценбра године 1742. Када дође први деценбра 1743, да му се даде његова плата за годину и да му се одбије што је узео како буде на либру. И даћете му моију коју подерину депију што узвидите да је зањ - - -

Но 20. Који буду настојати и трудити се и нашијем управити како им препоручујем моијема прокурадурима који узнастоје како сам уписао ође; От свега што продаду кућах, баштина и покућства и што би наплатили од вересије и што буду дизати конат моијема ортацима који држе бутиге и магазине од године до године, од онога што би се аванцало и што би продали и наплатили од свега да узимљу на сто четири, не за плату него за љубов (љнубов) да им није свершено дангубити да инако не учине него да узимљу да им је просто и благословено да тако сатворе зашто је доста струшија и дангубе. И остављам своје после и своје ствари а моје виђатије нека им Г(оспод): Б(ог) намири и Пр(есве)та Б(о)го Мати, а други не море им испунити труда=

Но 21. Остављам конте Василиу Кнежевићу за љубов моију каталану дугачку што је у мојој камари з балчаком жутијем:-

Јову Жарковићу једно огледало велико што је у мојо(ј) камари позлаћено

Гаврилу Бијелићу један чефердар на кому је сребро на двор удрено, на

њему је ринарак од осам драма што је у мојој камари= шегви

Марку Цјеткову Марковићу један чефердар што је на њему глава на бишу, а сребра мало унутра утопљено по цијеву алити увержено от четири драма, али од пет, што је у мојој камари нека приме сви за љубав коју смо имали вазда. Немојте се оглушит ни абандонат моје потребе након мене. Знате да се немам у кога другога поуздати да ми привиди да моје убоштво не пође нотуром тако вас Г(оспод): Б(ог) у здравију подржао и сачувао свакога зла како вас настави С(ве)ти: Дух: тако учините=.

Но 22. Кућу што сам купио у граду у браће Мештровића како иструменат по канцалери новској и апробан з декретом Ђенераловијем, биле су стимате и ја сам купио су кварталом мање, али залуду, било је све дештруто. И дао сам најприје четрдес 40 цекина у злату, пак послѣје промијенио све изнова, вас лијес, греде горње, доње, тако и таване доње и горње и на мјеста надограђивао изнову и сву кужину изнова ис вудаменте и градио и купио толики ками, клак, пержину, пенчере, све иснова лерте от шкерпјела и врата троја унутра от шкерпјела, картао, саличао опекам, ма казе лемезе све изнова удрио како се зна и види. Спенчао сам послѣје што сам начињао изнова повише од седамдесет цекина 70, а прије 40, то је сто и десет и нешто повеће. И плаћа на сваку годину ливела по 26 двадес и шес либара. И ви плаћајте сваку годину ливел и ја сам салдао пер туто ано 1742. Ако би се наша конфјитур продајте како узморете и колико прије ако ће и ниже него кошта фита от самије доктуру Бажилију Полити меду по пет цекина на годину сваку како у фитанци от први септемра имао сам фит за једну годину прву ијучи пили смо у фитанци за осам година перо ако би прије требовала за ме, али би била муштерија да купи да он изручи кућу и моја су три ормара у кући нова, на свакому стоји кључ. И ако он устоји кричите да не страпаца куће, пенчери су сви били нови и здраво све цкло да ништа не мањка. Он нема ништа претендити ни (и)скати које спеназа нештоо што је био спенчао ја сам (м)у платио и сувише. И рекао да он нигда не харчи низашто зашто много нагуђује и припада му на ум. Ја сам (м)у рекао: Ишти палац ће се плаћа по сто дукат фита да ништа не мањка. Чинио ми је спенчат сто дукат више бе(з) шта се могло пасат и како сврши годину по годину узимљите фите ако се прије не би могла продат.:.

Но 23. Баштине нешто што је на Каменому на Лећевишту што сам купио био у Петра Реметића и Тома Бакочевића ораћице три канпа мање кватрат како у катастику и како карта привата што је купјено и ју инфештиду ставио на пробана з декретом Ђенераловијем. И послѣје него сам је купио, настојао сам је посадит лозом и воћком на моје спенце све изнову и чинио сносит камење с ње корулам с њиве и ставио моје мејораме-нте. И јоште

имаде мањи дио непосађене, била мала кура и ненастојање половниках који држе и сам усадио пак дао Јовану и Тому Радовићу да они алевају и одгоје. Они опет припустили Јову Обрадовићу захер, нијесу могли сами држати. Половници немаду ништа претендити ни од прида ни от шта другога, него да доносе франко половину на своје спенце што гоћ се оње роди и вина и жита да доносе у мене дома и воћа и свега што би се родило. И ова је земља покрај земље Мирковића на Лећевишту. Ако се који намјери продајте и виноград и ораће уједно како стоји и како сам купио уједно све како најбоље узморете

Но 24. Баштина што је у Кутима Под Грудом што је било на катастику старому што је писало на име Јова Симонова Висковића ис Пераста, а на катастику Бадоерову на покојнога Сладоја, али на менее уписано, ову је баштину продао Пале Арбанас зет Јова Симоновића. И није Пале био учинио никаква писма Сладоју него стало онако без карте дао јаспри и пише се Под Грудом и у Орашију два канпа и по на један начин, а опета, не пише се него ораћице канап 1, тавола 70, а винограда с пише кварта 3 и тавола 170, плаћа шест либар канона оно колико је у Орашију. И што је на катастику оно сам оставио у церкву Госпоину у Кута. А она њива што је Под Грудом био у виноград за виноград се и плаћа канон што буде Под Грудом. Ону њиву што сије Вукела Шумљанин Под Грудом. И друга њива уза њу што сам купио у мађора Ђура Каића како иструменат по канцалери и ју катастику канап 1 и пертика алити тавела 120 плаћа канона либре 4, ову што сам купио у Каића и у фештидио и декретана фештида с апробациони ђенераловом, ја сам је насадио лозом и смоквом и маслином, паке дао с мојјем мејораментима да је држи Никола Песторић и Станиша Вулиновић, перо ја платио што је усађено, а они алевали и држе на пола и не могу претендити од мене ништа ни за прид ни за друго. Нешто мало није досађено на верху. И да ми доносе франко половину што гоћ се роди и вина и жита и воћа. Тако и Вукела с оне њиве што је била Јова Симонова Висковића што је Под Грудом. И она и она што сам купио у Каића, нека стоје за нас. И оном лани, дође син Јова Симоновића Висковић који стоји у Цаптату и учини дећара-цион како је Пале њихов зет узео у нас јоште толико година наприједа за исту баштину узео шесет дуката. И ја дадо Антону решто сину Јова Симонова Висковића дадо му ду-ката девет мање три либре. И ове ме су обје њиве кошталe доста, али и ваљаду зашто су у пољу и на мјесту и рађају добро. Зато ако би се намјерила муштерија продајте обје што су Под Грудом није страна да односи. Док сам ја био и док ми је била фамиља да ми је коо давао и 70 цекина не би прегорио дат иако је мало земље, али ваља доста. Како видите тако продајте, немојте у безцијену. Биће на њим (м)уштерија, јере су добре и на мјесту.

Но 25. Баштина која је у Змице што смо и(н)вештили бошка како инфештида сопра провидура Бадоера дићараје инфештида канапа 18 и неке пертике и депију на исто мјесто у Змици уз оно од запада што смо купили у Батинића канап 1 и неке пертиге, била ораћица када смо купили у Батинића, а горње канапа 18+ све бошак који није нигда био колтиван ни фатикан ни за Шпањола ни за Турчина ни пошто је принцип узео, нити је нико хотио инфештит ни работатбудући брдо и гора. Пака ми, када смо када смо инфештили, посјекли гору, пака вадили рек из (з)емље и камење вадили и срањивали поточине и вале и насипали земљу и равнили доке смо учинили њиве кудје се могло и начињали толике међе пака пенчали и садили лозје, маслине, смокве и воћа другога. Неки дио већи ми насадили, неки дио давали прид велики половницима кудје смо ми разбили и рек извадили и ками онијема ма ни прид а кудје је било мучније и тврђе онудје и дупио прид давали и помагали свачим прије и послије и вином и месом што нијесмо на конат метали и што су Луштитчани садили на трећу њима два дијела фрута, а нама трећи. И дали (и)м ми толико стотина меса суха и толико стотина сира и толико стотина гвозђа мекоте и мазије и једне и друге чиме гвозђа начињали - шегви

јоште да дајемо сваке треће године пудара који ће чуват у љето гроздије, маслине, да беремо на пола, а остало све на троје и ми да носимо от свому харчу дома и интраду што нас дође. Тако је с Луштитчанима, а што смо дали на пола перо ми усадили а дали половници да вријеже и да доносе половину свега што се роди они харач у нас дома, такођер и они кому смо ми прид давали што су присађивали, а нешто и о себи штоо држимо ми работама и носимо на наше спенце који су половници над путем Шиљеговићи, Першутовић, Вујачић и под путем у доњу страну Вуксановић, обећао им покојни стриц да и(х) помага по кирије, а то је од 110 и од 120 оках да и(х) помаже по двије оке и по вина. Друго ништа и ни један обћеник што је у Змици ни Луштитчанин нема претендит ни от шта ни от прида ни от друге ствари ни једне, него су обћеници нами дужни како на либрима. А с Луштитчанима учињена шкритура по канцалери и ми дезбошкали и јучинили у њиву, пак они трапили на трећу и ми половници ма куповали пређе. И маслине све што су садили и ми и они, све ми плаћали. И половници да доносе дома у нас от свому харач што гоћ се роди клука, али жита, али маслина, али смокава, али прасака, и сваки фрут који се роди доке тече лозе да доносе и држе и Луштитчани. Како нестане лозе, наша земља како је и била и ми смо превелику муку ставили и пре-велики трошак у мејораменте оне у Змици што и сами не знамо прије и послије присађивано и ношено и харчено, ако смо и писали али се све није уписало сваки дан трошећи. Мучно је од брда и од горе учинит баштину, а још имаде окрајака над пут што се море трапит

и под пут изнад мора. И види се како је било по (о)ному што није јоште истрапјено дебото под сами врх над пути до потока од Миочевих како говори инфештида и зазивље, море се јоште истрапит доста, али су они озгор који су трапили прифатили нашега. Све ми се чини како фештида каже на Бадореру учињена на покојнога стрица, а послвије ја смјестио на ме како фештида сопра провидура Болду декретана и апробана од ђенерала; Ову сву баштину у Змици што се наводи истрапјено, све уједно и заједно радите продат наше велике мејораменте и муку што смо ставили колико прије узморете. Настојте продат ако би била која муштерија, али од Боке, али који други, кажите му које држе Луштитчани на трећу, које ли је што смо ми држали о себи, које ли држе половници на пола, да није послвије гваија, а половницима је и лакше да никуд не гоне, него оње да носе на море. Ако би тко узео из Боке, а и Луштитчаном, прије могу доспјеват. Знам да не морете за онолико колико нас кошта, али је на мјесту и баштина добра и родна и није со то поста маћи кому се мили ваљаде доста јаспри. Кад ми је био син, да ми је коо давао 600 цекина али више, не би је нипошто прегорио зашто је све здрачно. Ако би ко апликао, авизајте обћенике: Ми хоћемо продати како нам је остављено, а ви ћете дават како сте и њему, јоште ви је лашње. Продајте како најбоље узморете и ја сам салдао каноне пер туто ано 1742

Но 26. Наше покућство што имамо свега све је исписано и јуписано у једно либарце карта реал у кому је листа 18 осамнајес. На њему писано све мојом руком што се наводи у кући и на двору од куће што је у којој бутизи моје ствари што није у ортаклук уљезло ни с једнијем ортаком штоо ми је от себи како у истом либарцу што је у којој бутизи и ју магазину и ју кући; Све што се нађе од нашега чиме сам ја владао. Све продајте и мало и големо и јучините у јаспри како боље узморете шегви

све што гоћ се нађе продајте, а оно што сам кому оставио како сам ође уписао оно извадите и пошљите кому је речено како у овому тастаменту писано што је кому асењано

Но 27 што је у кому дућану алити бутизи с ортацима мога каведала све уписано на једному либру у шкритури, повелико либро и дебело у карти брегамини окол, а унутра карта реал, з двора сењано, године 1701 почето писати на њему што је с киме ортаклук био и како је с ким конат чињен депенавато, а што је саде с којијем ортаком у њему уписано колико је у кога каведала, а депију у свакој бутизи своје либро што смо чинили од године до године колико је каведала мога, колико ли њихова све мојом руком писано и подписао сваки ортак својом руком. Који ли није умиио писат, подписао је други по његову ордену како су они афермали. Тако и ја афермао и подпи-

сао, зна се и ју њих и ју мене

Ја Симо Томашевић и Глигор Милутинов Павковић ставили смо обоица уједно Ђура Дувковића на бутигу и с њиме учинили писмо како ми двојица јесмо ортаци у половини и дали му каведао из ортаклука из велике бутиге и Ђуро да је сам у половини како је писмо међу нама, или се добило, или се, Б(о)же сачувај, изгубило све напола. И каде смо конат учинили ове године з Ђуром како у њега на либру нашијех остало у каведалу у Ђура у бутизи либара Z 2774, а његово депију како је на либру од бутиге; Тако и з Глигором имаде конат на либру од бутиге колико је његовије, колико ли моије ове године када смо конат учинили, а колико смо узели ја и Глигор туђије на добит што плаћамо добит ис комуна из бутиге да се плати и главно и добит на обоицу. И шкрити говоре у кога смо узели, тако сам нотао и ја дома на либро које је у шкритури од године 1735 ђе пишем што сам кому дужан и јузимато и давато све је подписано:.

Но 28. Што ми је ортаклук з Ђураном Вујовијем Дерићем сада ове године када смо конат учинили како на либру од бутиге колико је каведала у бутизи и ју коноби, колико ли мога, колико ли његова, колико ли туђега, све исписано на либру које је у бутизи, остало у Ђурана писато мојом руком све, а подписао и афермао други зањ по његову ордену и ја тако подписао и афермао и његов скрит у мене колико је моије остало у каведалу, тако и ју мене на либру уписано од 1701 колико је мога каведала. Радите ако ви Б(о)г поклони здравија по мојој самерти да Ђуран настоји скожават што је кому дао и што је заклада да и(х) чине одкупљиват. Ако ли неће, нека метне на инканат и нека ради саставит каведао и нека испродаје све што нам је у ортаклуку и суде од вина и барку и мреже и све што гођ је уједно у ортаклуку нека прода и јучини у јаспри. А ви, колико до по године, не раните пуну годину по мојој самрти, учините с њим конат и притужите му и често напомињите да саставља каведал јере је ималчија. И када учините конат по-дајте двијести дукат Но 200 корентије мониде лонге да остане за каведао у исте бутиге и ју магазин како сам прије уписао кому се имаду дати бутиге и магазин и каведал да стоји за саландаре како је прије уписано ...

Велико пило што је у магазину од уља, што је узето у Дучиније синова, нека је у каведала што је за бутиге и за конобу, држаће десет али дава најес баријела уља. А што буде више од двијести дуката, оно узमितек себи и намирујте како смо у писали. И што буде моије багатела, суда и што се нађе, све продајте или њему, или кому другому и чините у јаспри; А што буде на вареси, ако ђед буде примит Ђуран, батите му трећи дио, али половицу, али и више да се очисти конат с њиме мој, али га не дижите ни ви ни прокардури церковни. Нека тергује за церкву и настоји колико боље узморе и нека

не даје у вересију како је до сад. Никоју нека не да. И дижите му конат сваку годину и што буде добити, полак њему, полак цркви перо како смо рекли да се поију саландари од онога што уздолази на сваку годину. Ако ли не би ктио стојати Ђуран, или би му се прилучила самерт, гледајте кога ћете ставити сигура, али без пјечарије немојте, али је саде мало сигурије и вјерније. Ако ће Ђуран стат и настојат, немојте га дизат, он је сигур и прав. Има нешто и свога каведала, ако би јоште ће што нашао да узме на добит, а плати добит ис комуна и нека га све браство брани од напасти зашто је сам будући настојат за цркву. Сви ваљало би да му помагају за корис црквону. И нека подмири неки скрит што је узео четрес дукат на добит за бутиге. И од каде сам учинио с њиме конат докле очистите с њиме конат и узмете каведал до (о)но доба што се буде аванцало моје половине ако штоо буде, узмите с осталијем што буде више од двијести дукат; И каде учините конат узмите кључе од обје бутиге и од магазиначи двијести дукат, пака учините писмо уједно с прокарадурима царковнијем и консељајте му опет бутиге и конобу и двијести дукат нека тргује и настоји на пола како боље узморе и узумије; Имаде мало пило на тавану у бутизи једно од шкерпјела, држаће два баријела инцирка, и пило нека стоји з бутигом за цркву и(с) шта ше продават уље. И ви дижите конат на сваку годину оно што се буде аванцати половине што дође перво да се направи ако што хвали крова, али зида, али тавана, али што друго од бутиге, а сваке се године неће направљати. Оно што буде косељајте прокарадурима царковнијем и ви привиђите упут што дате да се поју саландари да прокарадури не би похарчили за што друго али имали би него што иде свештеником који поју саландаре каде почму појат, ондај да им се да, а прије не. А штоо тока цркву, нека остављају прокарадури и међу у скрињу црквону за потребу црквону ка(д) што харче=.

Но 29. Што ми је био ортаклук с покојнијем Ђуром Шепановијем Свердлином с кога сам имао доста муке и јазве и ју болес ме помогла врћи будући му дошла испријеку самрт и све оставио сметено и ју дугу много бремене дрицајући конат и сваку ствар не будући оставио ништа по начину него све сметено и с мојом великом штетом, а сувише обиласе оли срамоте како да сам и ја штоо потајао. Г(оспод) Б(ог) зна свачија и помишљенија у мому знању да нијесам прифатио ни једне ствари ни што ће рећи једне длаке ни у чему, а у дуго конти нијесу прави ни добри ни се море по начину учинит, него с мојом великом штетом чињени су; Има у великој бутизи једна малана скриња бијела јелова. У њој су сва либра што је конат био з Ђуром, а исто от свега на једному фоју шегви

и у либру како је и рецевуде што је у кога, и либро од вересије из либра нотано како сумарио што је у кога да је лашње находит. И што је у рицеву-

дам и ју скритима и ју либру од вересије, полак је моја, а полак покојнога Ђура. Ако би ко штоо дао да се дијели на пола. А што су биле друге књиге и рицевуда што му је жена Евдођија потегла доту и што је дао капетан Раде Јовов с Роса платио Ђурове дугове стоо и двадесет цекина 120 и јузео Ђурову кућу и баштину и све покућство Ђурово. Што гоћ се нашло узео Раде и књиге инфештиде од куће и од баштине у Рада. И друге књиге што су биле од валимента примио и(х) је г(оспо)д(и)н капетан Вуковоје син кнеза Вука покојнога. Иван Сврдлин, братучед покојнога Ђура, када су метали добре људи с капетан Радом Јововијем с Росах, при мени није остало ни једне ствари от тије књигах ни от другога ничесове ствари. И послвије, капетан Вуковоје узео рицевуду Ивана Цоговића да наплаћује што је остао дужан покојному Ђуру у ортаклук ли(бар) Z 170. От тога није ништа дао у конат, а (и)маде половина у скрињици конат или либро од вересије и другијех либрина и тастаменат што је чинио покојни Ђуро, а не могао га доспјети. У мене не остаје ничесове ствари. Оно што је у скрињици књижина конат и либро од вересије и оно либрина што не служи, друго нема=-

што ми је био ортаклук с Јовом Жарковићем, када смо се разоргачили, остало је на вереси како у њега на либру што у кога моје и његовије, што је он давао што кому. Толика сума динара, мени није нико дао ништа од вересије, те веће што ми је Јово дао неке багателе и што је узео у Сима Чавлије, толико је захер и он узео, а грехота је пу-стит толико динара, нека настоји у свачему узети и прекрпи како с ким море. Увар је што гоћ и смакнут. Кад ја кому поменем вели: Даћу Јову у кога сам и узео. То ми су толицина одговорила, а и ово се вазда не намјера у бутизи ни у вароши:-

Но 30. Што има скрита и рицевуда што имамо од кога имати, једни су у коноби под волтом у шкритури ђе су све карте од валимента и либра сва која су за потребе, а један парат скрита и рицевуда на вароши у бутизи коју држим з Глигором у једној шкраби под банком ђе није просјечен банак. Мала ствар је на вароши и кључ је ође з другијем кључима малана и што је либро велико дугачко у карти брегамини окол, а унутра карта реал, то је у коноби у шкритури мојом руком исписано све што је у кога на вереси што је давао покојни стриц и ја и они који су с нами стали и држали наше бутиге. Из истога либра опета исписано друго и копијано на оваку карту и общ(и)вено у кожу мјешину, и то преписано мојом руком. То је ношено каде се ишло у Горњу Земљу скожават и овудје. Ово дугачко стало дома, а оно у мјешини ношено и стоји на вароши у бутизи каде коо капита да се иште. Оно не улази у конат з Глигором и опета извадио ноту из либара како сумарио укратко да се море прије находит. То је на неколика фоја карте реал общ(и)вено у књигу бијелу и ово стоји у бути на трпези на палуку за прије наћ који су дужни:.

Јоште једно либро карта овака обш(и)вено у један картунић танки што има у кога на вереси башка свен горњега либра давати послије како се виде годишта и давао покојни стриц и ја и који су били у бутигам с нами и што је давао Гаврило Бијелић док није био у ортаклук с нами. Шегви

и послије, пошто се уортачио с нами, што се давало како се види годишта и мијесеци, и опета, када се Гаврило са мнош разортачио, примио ја сву вересију да је наплаћујем, а Гаврило извадио руку и са мнош се прохесапио и оста на истому либру вересија . И јоште на истому либру у картунићу уписана вересија што је давао покојни Лександро и ја од каде се разортачисмо з Гаврилом све с мојом руком исписано. И ово стоји у трпези, а и у бутизи великој. Ни ово не улази у ортаклук з Глигором ова вересија.

И ако би се нашао когоћ те би рекао ис душе да је платио покојном стрицу, али Лександру, али мени, касајте га и нулајте тако, ако је ко осиротио и обећао и осиромашио, касајте га на либру и оволико вересија што је по либрима, грехота је да пође толико убоштво. Боље би било да пође дондо Јован Радов и ју турску земљу и овудије да скожаје у свакога и ју свачему да узима и како с ким море прекинути имање штоо гоћ, него се пише и да он узима половину, а вами даје половину штоо би наплатио могао би наћ једнога који би умио учит да му се толико на мјесец и да пише штоо наплати, или да поведе једнога собом. Боље је да иду него дома залуду да стоје. Или да би се нашао когоћ други кому би бастало, нек му се учини прокура или већилом да му чините.

Но 31. Имаде једно либро у шкритури писано од моје руке што је у карти брегамини, а унутра карта реал што смо је купили баштина и што смо је трапили и што смо је оградили кућах или бутига. И све исписано на свако мјесто по баштина је смо штоо садили, градили и велики харач чинили и свуд изоколно и остављали велике наше мејораменте на свако мјесто како се виђело и свуд изнова градили и садили је није било баштина ни винограда чинили изнову, ма се није могло све исписат ни уписат зашто негђе притрапивали на свако мјесто прије и послије. Тако и градећи и приграђујући прије и послије, негда заборава, негда преша, негда се не згоди, негда се не окурај, а јаспри се отмичу за свашто и свуд је је што писано, свако мјесто напосе је је харчено трапећи, градећи и доста пута не пишући ништа што се харчило.:

И на исто мјесто у коноби под волтом у шкритури свезан један мац повелики књигах и завите у карту модру и свезано, пак опет стављено и завито и свезано у један тавајул које су све карте от свакога мјеста од баштина и кућа и бутига и магазина, све уједно и подписано на свакој напосе која је ошта. И све тврђе што су чињене и куповано инфештиде, инструменти и декрети што је потврђено од карика ђенералиција свака ствар.:

И с истијема књигама у тому мацу књига по канцалери учињена како смо се подјелили з дондом Јованом Радовијем, једна у мене, друга у њега, обје по канцалери учињене и његова и моја подписане обје од њега и од мене. И ја све подмирио испунио како при мени не остаје ништа њима никакве претеже од мене ни од мога именија ничесове с ствари искати све му салдао како се види у карти. Ако ли би се штоо мовио али који инад чинио, али би почео чесову новита, али задио правду, али се у што почео инпачати од мога именија инђериват не дајте му ништа од онога што сам (м)у оставио за љубав. Ако би се изашто мовио тако учините:.

имаде на исто мјесто у шкритури једно либарце у карти брегамини, карта реал унутра. Либарце дуго и широко колико пед. На истому либру писане рицевуде што смо кому предавали туђијех ствари и нашије чинили за кауцион. Неке су писане за либро, а неке су приш(и)вене на листове. Није се свуд могло либро носит, него како је ђе која чињена и доношена и метана у исто либро нека приш(и)вена, а нека и онако вержена да се зна да у посљетку немамо коије гвија с њиме да ...коо не би изнио коју опачину дражи овоо за нашу каутелу. И био је покојни стриц Сладоје узео у Карамарка у Дубровнику педесет цекина Но 50, пака нетко Карамарку украо они скрит и тако учинио рицевуду на либро оно што је обш(и)вено у мјешину учинио га нодар госпоцки ако би у које доба коо изнио они скрит, а плаћен да се знаде из либра и скинуто на по фоја и вержена та рицевуда ђе су остале рицевуде у оно либарце

Но 32. Што ми је у мога куњада и кума капетан Тоша Савова у Рисну што нам је остао дужан његов отац покојни Саво, а он знаде добро, чуо је од оца и од матере и од браће како су нам дужни. А он је редитао све очинство и материнство и од браће све што је било и стоји у подесу од свега. И молио сам га сваке године и по два пута и говорио и писао како и његове књиге сједоче да видимо лијепо да нико не зна нашије ствари. Ако ли се не узморемо ми међу се погодит да ставимо двоицу који се разумију, што реку да примимо и ја и он. Није ктио никако. Ја сам га звао на суд пред штраореденарија Травижанца како се види по канцалери. Није ктио конпарит на правду. Правда га је сетенцијала и нашла да је дужан Но 110 сто и десет цекина и депију спенце око правде што су пошле, а ми од каде је узео у Раовића што смо му платили главније јаспри и што смо му платили добити на ње за покојнога Сава како се види по шкриту што му је био учињен и од како смо га платили и подмирили биће тридес година веће. И што смо платили главније и добити на сто 10 како је стабилио Саво с Раовићем има дати сто и педесет цекина више и по чисту конту како се види што је покојни Саво узео и што је дао и баћена вуна и филипи како конат дићарива. Имао је дати

главнијех и јоште цекина четрес и два и по рекох Но 42+ без никаква ерора чиста конта тоо има дати главнијех, а нака Г(оспод): Б(ог) намири свакому. Ми смо имали доста штете с њих, ма нијесмо ни с ким радили се дезгущити се ни мразити, али до нас није него до њих и њихово имање не. Ма за будући пријатељи имали међу собом љубов и за ону љубов пријатељску која је међу нама била како је у земљи заном пријатељеват, свему опраштам. Што је више од четрес и два цекина и по Но 42+ ово нека даде и плати моијема прокарадуринама које остављам врх свега мога што имају чинити и тоо нека се инцења и плати упут без одмака, а Б(о)г ће нама намирит штету коју смо с њих имали и платили. Јоште Тошо има дати дв.. цекина депију покојному Ђуру Сћепанову што нам је у ортаклуку уједно. Све су могли давно и давно платити али њихов ималчилук и мало им било пенчати, а дуга не плаћати, али је боље плаћати руком него душом. Инако да не учини, него тако тоо главно да плати и подмири, ако не море у једном, а оно и ју два пута. Ако не море инако, нека прода зграду али земље, те плати али заложу. Како зна нека чини.

Но 33. Што ми је био ортаклук Максимом Томановијем Даниловићем Зубцем како је на либру конат чист сваке године чињен и подписивао својом руком и ово је либро у бутизи у шкраби ће је јоште некије књига и неке двије кутије моје башка свен ортаклука з Глигором. И толика му пута притуживах да учинимо конат, а он одмици дан по дан док нешто саставим јаспри и узем, а све из бутиге дестригао и похарчио и превари ме с лијепијем ријеч(и)ма. И кад виђох, чини булат бутигу пошто је све дестригао и ја узео био бутигу под афитак у Милашиновића, пак му дао бутигу и ју њу каведао и ста-билили ортаклук, види се на либру све које је у њега стало и док(л) е смо чинили конат од бутиге подписивао он својом руком и ја како је које године чињено и док(л)е је право чинио. Послије, пошто је почео чинит лукавство, види се мој каведао што сам узимао у друзије и плаћао наћ добит тобож да се штоо поможем, пак оберну наопако, види се по опачини његовој послије колико сам платио фита залуду и динара добити на празно, не кће да учинимо конта, нег се пође крити и у осталије што бијеше измамио што у кога. Хоћах му булат бутигу и његов рођак поп Јово Зубац оћаше наприје, а кад виђох ја чини булат с руком од правде и чеках онако забулан педесет дана е да дође да видимо. А он дестригао и зна да нема ништа. Зато не кће доћ правда чини одбулат и канцалијер преписа све оно штраца што бијеше и јучини авентарију, пака чини стимат пак верже на инканат и продаде на инканту како се види по картама од канцалерије и на либру што је било. С њим чинио сам исписат све и остао ми је дужан, како се види по картама по канцалери и на либру от чиста конта двијести и десет дуката Но 210 и неке либре више. Ово да да моијема прокарадуринама у три године. Ако ли да упут,

нека да сто и осамдесет дукат Но180, а доста ми је штете учинио и у бутизи и ју коноби како се зна с његовијем јаранима и пијацима. Како је чинио, тако му и напредовало, а Г(оспод). Б(ог). мени ће накермит.

Но 34. Што ми је у мога пријатеља Цвијетка Мирковића како његов скрит дићарива и што је сетенцијан како у сетенци по кацалери нека плати. Што је у сетенци о то имаде тридес и пет година од како чекамо од како је сетенција. Што је више чекано, да му је просто, а да плати како у сетенци ђусто ако ли зна чисто по свому разуму и по својој души да је штоо дао на конат онога истога скрита послије него је учињен покојному стрицу Симеону, нека одбије и наброји на оно мање шро је давао од првије коната и штоо говори толико интрега да је дао, оно је прије скрита било. Него ако је штоо дао послије него је они скрит учињен, то му бонификајте. Али, хвала Б(ог) у у ние чаша и молитва, лани каде сам био болестан љуто (лијето), дошао је мени Марко син Цјетков када је хотио поћ у Млетке и вели ми: Ради бисмо дестригат они скрит нашега оца да платимо, смрти смо дужни сви. Ради бисмо за живота нашега дестригат. Ја сам (м)у рекао: Ово мене једва и чекам, а ово и писма. Не могу га сад извадит да га видиш, ма ћу радит. Нађи га шегви

И тако полагаано сјутрадан, чини ми се, пошао сам у конобу и нашао скрит и с њим сетенцију и каде дође у мене Јово Жарковић да види како сам и сидио једну уру са мном, пак му рекох: Моличу те мој Јово, ово ти дајем ови скрит и сетенцију што нам је у Цјетка Мирковића понеси и подај Марку нека дозове оца и брата нека проуче и виде и азминају своју коншенцу је ли штоо Цјетко дао послије овога скрита, пак ми донеси опет ова писма или оволико јаспри колико у сретенци. Јово Марку дао и рекао како сам (м)у рекао, пак већ ни дали писма, ни јаспри, ни одговорили ништа. Тако стоји, Марко пошао у Млетке, Мато не говори ништа, Јово ми говори: Дао сам Марку, не умијем у кога искат када ође није Марко доке дође. Тако је остало, Цијетко је узимао и послије скрита и опета давао каде Гаврило био, нека види по души од истога.

Но 35. Што сам дао доту покојној Анђи мојој ћери коју сам удао за г(осподи)на сердара Ћиријака Деде Митровића у Задар, имаде карта по канцалери новској от доте што је учинио речени сердар и његов отац г(осподи)н теленте колонел Тодорин Деде од двијести и десет цекинах Но 210 млетачкијех. То је само што је по канцалери свен другијех багатела и свен дарова осталијех што сам дао ондај када су је повели што су даривани сви-колице који су били дошли и Тодорину и сину му Ћиријаку и другому сину Пјерину и матери (и)м Елени и бабици коија је дијете дојила и камаријери

и момцима њих и друзи који су с њима били. И послије слао доље пошто је поведена покојној Анђи и Елени риса и сердару један дивит госпоцки сребрн ваљао је десет дванаес цекина што је био једнога велика господара. Све оно што сам даровао прије и послије, све да им је просто. Што није у карти ста(в)љено, ако хоће с лијепијем начином виђети зашто ми су послали копију от тастамента, тобож да је Анђа учинила, а она ни писала ни подписала форши ни знала зањ колико ни они који се није ни родио никада, него Елена дозвола свога попа с Ислама те писао како му је она рекла. Пак дозвола њих слуге и сељане те подписали. Ја сам им писао да то ништа не примам каде није на њему њезине руке и да је то једна картаца и ја не примам. А они су ми учинили један позов од капетан Гранда да идем у Задар да се правдам. И тако под руке Пијера Фонтане писао сам доктуру Пилигрину у Задар како га чиним прокарадуром и моијем адвокатом и послао њему два цекина у злату и двијести либар мониде ако буде за спенце од канцалерије и на толико мјесеца да сам послао не видим никакаве респште. И рекао сам у прокури, ако би могао како ађустат да се не харчим и послао му све карте што ми је писала покојна Анђа и сердар и карту от доте да хоће виђет лијепо и половину да даду, а половину сердару з благословенијем. Зашто је био сердар верло добар, поради њега ми је жао, али Тодорин је чојек понтилож. Ако се што узме да јо се даде за душу како ми је писала и препоручила покојна много да и се не оглушим помињати је.

Сада прво препоручујем моију грешну душу Г(оспод)у: Б(ог)у и Пр(есв)етој јего Б(о)гоматери и ствари у послѣтку; остављам за моје потребе након мене моје прокарадуре и јуправитеље и настојатеље от свега мога што гоћ се нађе након мене. Молим и препоручујем како мојој браћи узданој и сародницима и пријатељима г(осподи)ну конте Василију и Воину Кнежевићима, један од њи(х) да буде и поможе и г(осподи)ну Јову Жарковићу и г(осподи)ну Марку Мирковићу и г(осподи)ну Гаврилу Бијелићу. Што бисте се потрудили за љубав нашу како би и ја за вас да управите нашијем именијем што се находи кућам и покућством и бутигам и магазинима и баштинами свијем и трговинам и сваком ствари нашом чиме смо ми владали како је све уписано у либрима и ју нотама. И ако сам ође уписао и што и ја нијесам могао доспјети и јуправити, настојте ви како боље знате и јузумијете како вас настави С(ве)ти Дух. Моје јадно серце окамењено и невесело и сметено од великијех жалостих, знате и сами што сам имао, како сам се растао и како сам остао и болестих и великијех мисли и доста интрега није нико знао до мога јаднога серца и жалоснога које је скупило и своијех ствари и с туђије јада пуно. Сада видећи дијелити се и преминут од овога краткога вијека (века) не остављајући свога сина, ни кћери, ни молећега, моја велика жалост. Моија љубивна браћо немојте ми се оглушит моје душе и моије родитеља и моје фамиље. Радите испродават све како смо

рекли што прије узморете и намириват за душе нашије родитеља и наше фамиље и прегрешније како смо уписали тако ви дао Г(оспод) Б(ог) у дуго поживотовати. И пошто све испродајете и намирите и подмирите, свакому како смо ође уписали и моћ буде остати у оне двије бутиге велике, што гоћ каведала да се онако чини како смо именовали. А не море бит како чојек мисли, него како буде воља Божија тако чините и јупра(в)љајте и Б(о)же сачувај да се кому прилучи самерт, нека остави на своје мјесто другога. И лећите (!) кога видите на његово мјесто. Ако би се и при десила нека оперљу (!) докле би ћетврти дошао, ако би био на путу тако и два нека операју докле би они дошли те се не би десили дома, а нека су вазда четири у договору; Ако ли би ви когоћ био супотив овога мога тастамента али контрадикао, а њему била супарница Пр(есве)та Б(огороди)ца и Х(ристо)с Владика навто тором пришаствују ту да да отвјет и Г(оспод) Б(ог) био ви у помоћи и Пр(есве)та Б(о)гомати.

И ја Симо Милутинов речени Томашевић писах ови тастаменат мо-ијом истом руком и потврђујем све како сам ође уписао и афермајем и биће подписан от два сједока кому будем рећи из мојјех устах и простите мене грешнаго и ја опраштам свакому:-

Ја Божић петровић речени Вучковић јесам сједок како у овому пише које је учинио капетан Симо Томашевић својом руком –

Ја војвода Јован Данилович јесам сједок у овому тастаменту у све и за све како у њему како је учинио капетан Симо Томашевич руком.

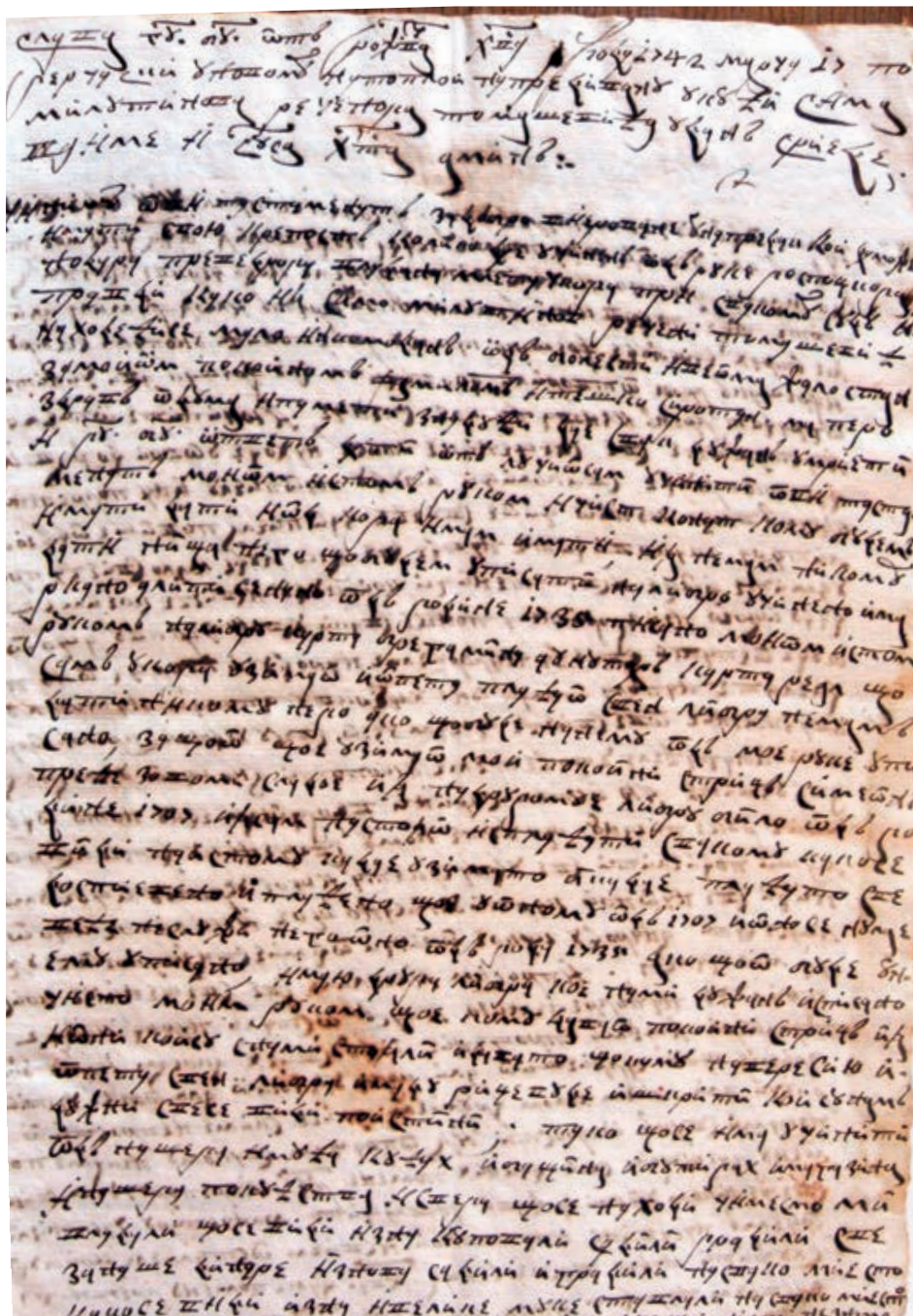
На 11 марта по грчаски 1743 у Новом на Топлој

Пришао сам ја Јово Жарковић канзалијер от комунитади от Топле, у кућу ка(петан): Сима Томашевића на Предиван, и ту пред подписанијем сје-доцима отвори ови тастаменат истога покојнога Сима Томашевића прочати и прогласи високијем гласом информа

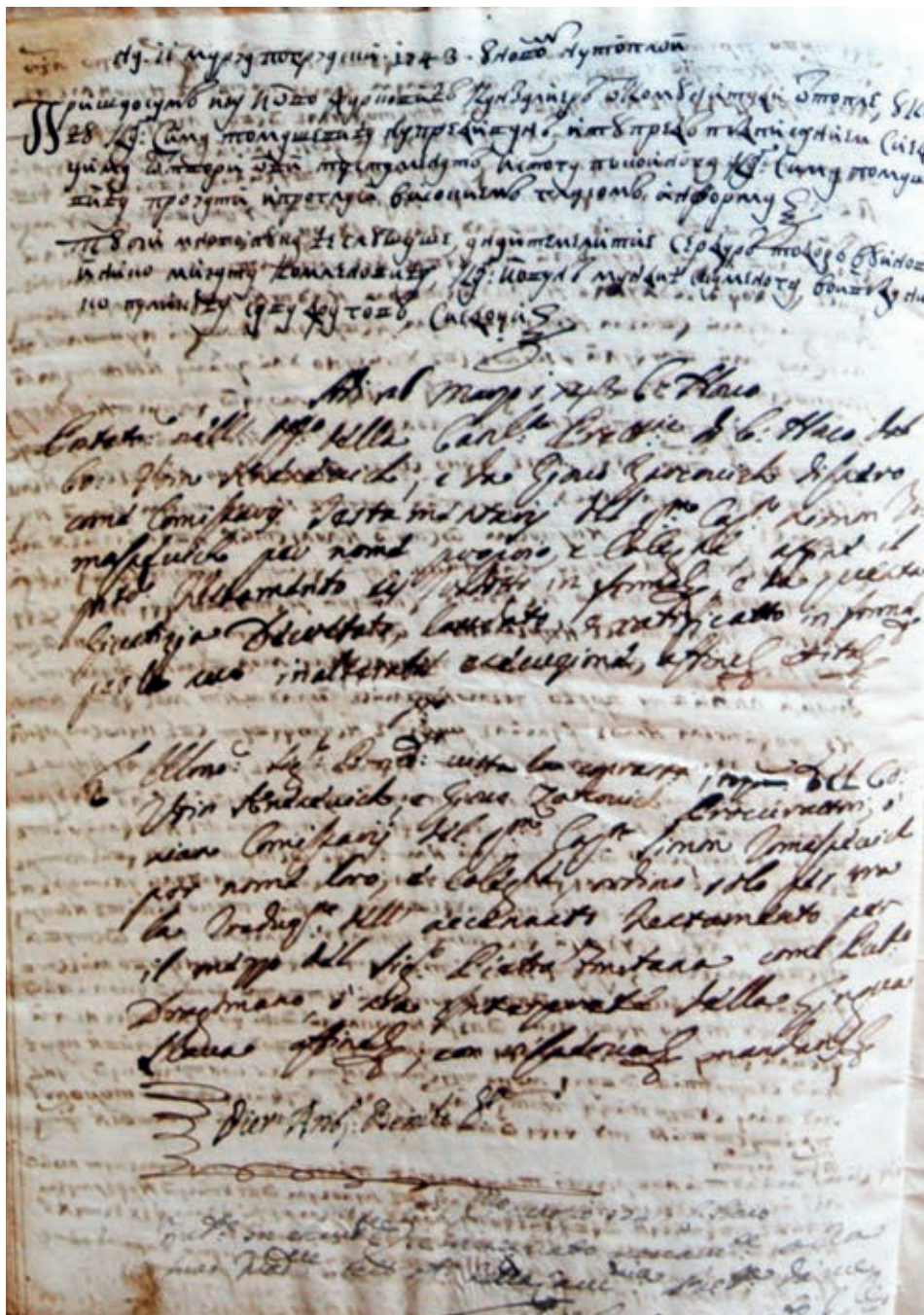
Ту би много пука ђе слушаше, а најтемељитије сердар Тодор Вујновић и Нико Мијата Комленовића, ка(пета)н: Јован Мандић с Каменога, војвода Нико Паликућа, Сава Драгов, сједоци.

Слика 1. Опорука Сима Милутиновог, прва страна

Слика 2. Опорука Сима Милутиновог, друга страна

Слика 3. Опорука Сима Милутиновог, трећа страна